

ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ

Τρίμηνη Πολιτιστική έκδοση του Εξωραϊστικού και Επιμορφωτικού Συλλόγου Αρτεμισιωτών Αττικής
Γραφεία: Γλάδστανος 10 Αθήνα Τ.Κ.10677- Τηλ: 210- 3831446 - 210- 5025251 <http://www.geocities.com/tokakouri> - e-mail: tokakouri@yahoo.gr & igonos@softlab.ntua.gr

Χρόνος 13ος • Αριθμός φύλλου 49 • Δεκέμβριος 2008 - Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2009

Δικαιοσύνη: Ειρήνη αν είναι δυνατόν, αλλά δικαιοσύνη παντί τρόπω (Αριστοτέλης)

Ετήσια Συνεστίαση - Κοπή πίτας

Όπως είχε προαναγγελθεί, στις 18 Γενάρη, στο κέντρο "ΧΑΙΤΙΔΗΣ" στη γέφυρα Βαρυμυόπης, έγινε η ετήσια συνεστίαση του Συλλόγου μας και η κοπή πίτας για το νέο έτος 2009.

Από την μία η ώρα το μεσημέρι άρχισε η προσέλευση κατά πάρες, με τις χαιρετούρες, τις ευχές. Σμίξαμε συγχωριανοί, συγγενείς, φίλοι, νιώθοντας τη συγκίνηση, τη χαρά, που είμαστε μαζί άνθρωποι, που είδαμε το φως στο ίδιο μέρος, στο ίδιο χωριό, που μας ενώνουν τόσα πολλά γεγονότα, πράγματα και τόποι.

Αφού φάγαμε, η πρόεδρος

του Συλλόγου μας **Ελένη Δάμη**, καλωσόρισε τους συνδαιτημόνες, ευχήθηκε για το νέο έτος και έκανε έναν πρόχειρο απολογισμό του απελθόντος 2008.

Στη συνέχεια κάλεσε στο βήμα τον πρώην υφυπουργό, συγχωριανό μας **Ροβέρτο Απ. Σπυρόπουλο**, που απηύθυνε χαιρετισμό κι ευχές.

Επίσης αναφέρθηκε στο έργο της ανάπτυξης του Σχολείου, που έχει αναλάβει να υλοποιήσει η **Κωστούλα Ανδ. Μπενεχούτσου**, καταβάλλοντας μεγάλη προσπάθεια.

Μετά στο βήμα εκλήθη ο **Δημήτρης Αν. Παυλής**, Πρόεδρος του Εμποροβιομηχανικού Επιμε-

λητηρίου Αρκαδίας που μαζί με τις ευχές του αναφέρθηκε στο μεγάλο κενό που άφησε για το χωριό και τον Ελληνισμό της Αφρικής, ο χαμός του αειμνηστού **Παν. Σταθούλη**.

Μετά δόθηκε ο λόγος στον Κακουρέικη καταγωγής **Θεοδ. Κακούρη**, πρόεδρο των Ιχθυοπωλών Αττικής.

Ο Θόδωρος συγκινημένος από την πρόσκληση που του κάναμε, τη ζεστασιά που ένιωσε κοντά μας, αναφέρθηκε στην ιστορία της οικογένειάς του, που κατάγεται από το χωριό και επί Τουρκοκρατίας αναγκάστηκε να

Συνέχεια στην 4η σελ.

Όταν γινόταν η πλατεία

Στο προηγούμενο φύλλο δημοσιεύσαμε φωτογραφία από τη δενδροφύτευση της δεντροστοιχίας που στολίζει την είσοδο του χωριού.

Στο φύλλο αυτό δημοσιεύουμε φωτογραφίες από το χτίσιμο της αίθουσας του Συλλόγου, στην πλατεία του χωριού. Της αίθουσας που είναι στο κέντρο της ζωής του χωριού, μιας κι εκεί γίνονται όλες οι κοινωνικές εκδηλώσεις (γάμοι, βαφτίσια, μνημόσυνα, γλέντια, καρναβάλια...).

Πολλοί ήταν αυτοί που τη δεκαετία του '70 συνέβαλαν με διάφορους τρόπους στην ανέγερση της αίθουσας. Πολλοί δούλεψαν στο χτίσιμο και τις άλλες εργασίες, πολλοί πρόσφεραν τον οβολό τους, πολλοί συμμετείχαν στις εκδηλώσεις που έφεραν χρήματα γι' αυτό το σκοπό, πολλοί ομογενείς έστειλαν εμβάσματα γι' αυτήν. Γενικά το χτίσιμο της αίθουσας ήταν υπόθεση όλων των συγχωριανών, κάτι που τιμά όλο το χωριό και το κάνει να ξεχωρίζει στην περιοχή μας, κάνοντάς μας υπερήφανους.

Στις σημερινές φωτογραφίες, που μας έδωσε ο εφημέριός μας, φαίνονται οι: **Κ. Σταθούλης, Β. Παπαγεωργίου, Ν. Τσαγκαλάκης, Κ. Λαγούσης, ο εφημέριος Ν. Κουτρομπής, Π. Κουσιάκης, Ι. Συμπόνης, Μ. Ρόκκας, Κ. Χριστόπουλος, Αθ. Νάτσης, Χαρ. Γκόνορας, Ιωάν. Α. Σταματόπουλος** και άλλοι τους οποίους δεν γνωρίζουμε.

Ο ξενώνας του χωριού μας

Ο ΞΕΝΩΝΑΣ λειτουργεί και εξυπηρετεί πλήρως όλους όσους θελήσουν να δοκιμάσουν τη φιλοξενία του. Τηλ: 27960-61154 και 27960-61145 κ. Δήμητρα Ρόκκα, υπεύθυνη λειτουργίας του ξενώνα. Ο ξενώνας μας στο όμορφο χωριό μας σας περιμένει να σας ξεκουράσει. Κλείστε εγκαίρως δωμάτια.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ο Σύλλογος Αρτεμισιωτών Αττικής συνεδρίασε εκτάκτως και εξέδωσε ψήφισμα.

Στην Αθήνα και στο γραφείο του Εξωραϊστικού - Επιμορφωτικού Συλλόγου Αρτεμισιωτών Αττικής, τη Δευτέρα 2 Μαρτίου 2009 και ώρα 11 π.μ., συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση το Δ.Σ. του Συλλόγου, **μετά τον αδόκητο θάνατο του μέλους του Κων/νου Ηλιόπουλου** και αποφάσισε τα εξής:

1. Να παραστούν τα μέλη του Συλλόγου στην κηδεία του.
2. Να κατατεθεί στεφάνι στη μνήμη του.
3. Να εκφράσει τα θερμά συλλυπητήρια του Συλλόγου στους οικείους του.
4. Να διατεθεί ανάλογο ποσό για την αγιογράφηση εικόνας στον Άγιο Νεκτάριο Αρτεμισίου, στη μνήμη του.

Αθήνα 2 Μαρτίου 2009

Η Πρόεδρος
Ελένη Δάμη

Ο Γραμματέας
Γεώργιος Ρόκκας

Τα μέλη του Δ.Σ. και ο Διονύσιος Σταματόπουλος κατέθεσαν στη μνήμη του Κων/νου Ηλιόπουλου από 50 ευρώ ο καθένας.

Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου του Δημοτικού Σχολείου

Οι εργασίες προχωρούν με ικανοποιητικό ρυθμό, παρά τις συνεχείς βροχοπτώσεις που είχαμε τους τελευταίους μήνες.

Βρισκόμαστε ήδη στο τελευταίο στάδιο της κατασκευής της μεσημβρινής πλευράς του μαντρότοιχου, όπου διαμορφώθηκε δευτερεύουσα είσοδος υπηρεσιακών οχημάτων και έγινε υποχώρηση τμήματός του

Συνέχεια στην 7η σελ.

Κακουραίοι, Αγκαλιάστε στοργικά την εφημερίδα των Αρτεμισιωτών, το ΚΑΚΟΥΡΙ. Αυτή μας αδελφώνει, μας ταξιδεύει στ' όμορφο χωριό μας και κάνει τη φωνή μας ν' ακούγεται μακρύτερα και περισσότερο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

— Στις 9-12-2008 γεννήθηκε στο Λος Άντζελες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής η κορούλα του **Χρήστου Συρεγγέλα και της Σοφίας Κυπραίου**, ένα υγιέστατο και γλυκό παιδάκι που έφερε τόση χαρά σε όλη την οικογένεια του Δήμου και της Μαρίας Κυπραίου αλλά και σε μας τους υπόλοιπους συγγενείς. Αν και μακριά από την πατρίδα οι γιαγιάδες και οι παππούδες της, μαζί με τους γονείς της, ακολούθησαν όλες τις διαδικασίες και τα τυπικά που συνήθως ακολουθούμε ως Έλληνες. Συνεχίζουν τις παραδόσεις όπως ακριβώς τις έμαθαν από τους παλαιότερους. Ο ελληνικός πυρήνας της Αμερικής μεγαλώνει. Να μας ζήσει.

— Ο **Αλέκος Κ. Αναστασιάδης και η γυναίκα του Γεωργία** απέκτησαν το τρίτο παιδί τους στις 16-10-2008, τη δεύτερη κόρη τους.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσει και να την καμαρώσουν, όπως και τα άλλα δύο παιδιά τους, όπως επιθυμούν.

Γάμοι

— Το Σάββατο 3 Γενάρη 2009 παντρεύτηκαν στο χωριό ο **Δημήτρης Καρυώτης**, από τη Ρόδο και η **Ελένη Κ. Σιολέ**. Μετά το μυστήριο στο κέντρο "ΕΠΑΥΛΙΣ" στην Τρίπολη, έγινε τρικούβεργο γλέντι με πάρα πολλούς καλεσμένους.

Στους νεόνυμφους, τεχνολόγους γεωτέχνες και τους δύο, ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι και χαρούμενοι.

Οφείλουμε επίσης να ευχαριστήσουμε το γαμπρό για την τιμή που έκανε στον ξενώνα μας, να "βγει γαμπρός" από εκεί, με το ασκέρι του.

— Στις 14-2-2009 έγιναν οι γάμοι του **Χρήστου Κουκουβίνου**, δημοτικού υπαλλήλου Δ. Ασπροπύργου και της **Αλεξάνδρας Κ. Δούρου**, στο χωριό.

Ακολούθησε λαμπρή γαμήλια δεξίωση με τρικούβεργο γλέντι, με πάρα πολλούς καλεσμένους στο κέντρο "ΟΑΣΙΣ" στην Τρίπολη.

Στους νεόνυμφους ευχόμαστε βίο ανθόσπαρτο και ευτυχία.

Θάνατοι

— **Γεώργιος Παναγιώταρος** του Γεωργίου στην Τρίπολη στις 20-2-2008.

— **Ελένη Τασιοπούλου** του Ιωάννη στην Αθήνα στις 7-2-2009.

— **Γεωργία Βλάχου** του Νικολάου στις 23-2-2009.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Προσφορές για το Λαογραφικό Μουσείο

Η **Ευδοκία Κ. Μπασιώτη** προσέφερε στο Λαογραφικό μας Μουσείο ένα γουδί. Την ευχαριστούμε θερμά.

Σημαιοφόρος στην παρέλαση

Ο **Δημήτριος Σωτηρίου Μπρόσης** παρέλασε σημαιοφόρος του 1ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης ως αριστούχος μαθητής στην Άλωση της Τρίπολης στις 23-9-2008 και στις 28-10-2008.

Ευχόμαστε καλή πρόοδο πάντα στη ζωή του.

Διόρθωση

Στο προηγούμενο φύλλο και συγκεκριμένα στη νεκρολογία του ιερέα μας Νικόλαου Κουτρομπή για τον Παναγιώτη Σταθαύλη έγιναν εκ παραδρομής τρία λάθη. Η σωστή διατύπωση είναι:

"Μακάριοι οι νεκροί οι εν Κυρίω αποθνήσκοντες απ' άρτι, ναι λέγει το πνεύμα, ίνα αναπαύσωνται εκ των κόπων αυτών, τα δε έργα αυτών ακολουθεί μετ' αυτών".

"Ου θέλομεν υμάς αγνοείν..."

"Εγώ έχω ήδη μέσα μου, αναρτημένη την αχειροποίητη μορφή σου..." Η συντακτική επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για τα λάθη αυτά.

ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ

Τριμηνιαίο δελτίο

Ιδιοκτησία
Σύλλογος Αρτεμισιωτών
Αττικής
Γλάδστωνος 10 Αθήνα 10677
Τηλ: 210 3831446

Εκδότης:
Γωγώ Παπαθεοδώρου - Καραγιάννη
Τηλ: 210 5025251

Ετήσιες Συνδρομές: 6
Εξωτερικού Δολ. 30

Συντακτική επιτροπή:

Παπαθεοδώρου-Καραγιάννη
Γωγώ

Ελένη Δήμη - Ζαρόκωστα
Σταματόπουλος Γιάννης Δημ.

Ρόκκας Γιώργος Ηλ.
Μπενεχούτσου Κωστούλα

Μπρόση-Αλωνισιώτη Ειρήνη

Ηλεκτρονική Σχεδίαση Εντύπου
Εκδόσεις-Γραφικές τέχνες
Αριστέα Καρούζη

Θεοδοσίου 21 Ίλιον (Ν. Λιόσια)
• Τηλ-Fax: 210 2619003 - 210 2625277
e-mail: karpouzi@otenet.gr

Σ' αυτούς που έφυγαν

Χριστόπουλος Θεόδωρος

Σαν κεραυνός έπεσε στο χωριό μας ο ξαφνικός θάνατος του Θεόδωρου Χριστόπουλου, στην Αδελαιίδα της Αυστραλίας, στις 7 Φεβρουαρίου 2009, σε ηλικία 74 ετών.

Ο Θεόδωρος όπως τον αποκαλούσαν όλοι ήταν το πρωτότοκο παιδί του Βασιλή και της Δήμητρας Χριστόπουλου. Μετά τις γυμνασιακές του σπουδές στο γυμνάσιο του Λεβιδίου αποφάσισε να ξενιτευτεί. Έτσι το 1956, το μεταναστευτικό ρεύμα της 10ετίας του '50 παρέσυρε και αυτόν στη μακρινή Αυστραλία, όπου και εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αδελαιίδα, αναζητώντας καλύτερη τύχη όπως και πολλοί άλλοι συγχωριανοί μας.

Η ημέρα του αποχωρισμού του, από τους γονείς του, αλλά και από το μικρότερο κατά ένα χρόνο αδερφό του Κώστα, όπως μου έλεγε συχνά η μητέρα του και συμπεθέρα μου Δημήτρω μάτωσε την καρδιά τους, ο ουρανός έπεσε και τους πλακώσε.

Ζούσαν όμως με την ελπίδα πως κάποια μέρα, ύστερα από μερικά χρόνια το παιδί τους θα γύριζε και θα έμενε μόνιμα πλέον στην Ελλάδα.

Δυστυχώς όμως η ελπίδα αυτή χάθηκε και η λαχτάρα των γονιών να ξαναδούν το παιδί τους δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ. Έτσι πέθαναν και οι δύο γονείς χωρίς να τον δούν.

Αυτό που λέει ο λαός μας ο ζωντανός χωρισμός παρηγοριά δεν έχει στην περίπτωση του Θεόδωρα και των οικείων του ταιριάζει απόλυτα, αφού πραγματικά χώρισαν για πάντα ζωντανοί. Η λαϊκή ρήση τ' αδέρφια σχίζουν τα βουνά ώσπου ν' ανταμωθούν, έκανε τον αδερφό του τον Κώστα να πάρει την γυναίκα του την Αγγελική και το Δεκέμβριο του 2002 να πάνε στην Αυστραλία να τον δούν.

Η στιγμή της συνάντησης ως είναι φυσικό, ήταν πολύ συγκινητική, αφού τα δύο αδέρφια είχαν να ιδωθούν 46 ολόκληρα χρόνια. Απίστευτο και όμως αληθινό. Ύστερα από αυτό το αντάμωμα, ο πόνος του Κώστα για το χαμό του αδερφού του μετριάστηκε σημαντικά.

Εκεί στα αφιλόξενα χώματα της ξενιτιάς ο Θεόδωρος, νέος αλλά και γεμάτος όρεξη για δουλειά και προκοπή, δούλεψε σκληρά, δύσκολα στην αρχή αλλά με το μυαλό του στραμμένο σε ένα καλύτερο αύριο τα κατάφερε και αποκαταστάθηκε οικονομικά. Εκεί γνωρίστηκε με τη Σεβαστή, κόρη του Στέφανου Μαρινάκη, από το Σχοινοχώρι Αργολίδας, μια εξαιρετική γυναίκα, την παντρεύτηκε κι απέκτησαν δύο κόρες, τη Φανή και την Τούλα (Δήμητρα). Έκανε μια υποδειγματική και αξιοζήλευτη οικογένεια. Φρόντισε κι έδωσε στις κόρες του καλή ανατροφή, τις αποκατέστησε, τις πάντρεψε και γενικά θυσιάσε τα πάντα για χάρη τους, γι' αυτό κι εκείνες τον υπεραγαπούσαν. Εκείνα όμως που πραγματικά λάτρευε ήταν τα πέντε εγγονάκια του. Η αγάπη όπως μάθαμε ήταν αμοιβαία, αφού πάνω στον τάφο του και τα πέντε εκφώνησαν επικηδείους.

Μπορεί το σώμα του Θεόδωρα να βρίσκεται θαμμένο στην Αυστραλία, όμως το ήθος του, ο χαρακτήρας και η έξω καρδιά του θα μείνουν ανεξίτηλα χαραγμένα στις καρδιές όλων εκείνων που έτυχε να τον γνωρίσουν. Αυτό άλλωστε το επιβεβαιώνει η μεγάλη συμμετοχή στην κηδεία του τόσο των συγχωριανών μας της Αδελαιίδας, όσο και των Ελλήνων γενικότερα φίλων και γνωστών της Αυστραλίας.

Είμαστε σίγουροι ότι το ταξίδι του προς την αιωνιότητα θα είναι ένα ταξίδι αγγελικό, αφού άγγελος θα τον συνοδεύουν προς τον αιώνιο παράδεισο.

Εκεί πλέον, ύστερα από τόσα χρόνια θα σμίξει με τους γέροντες γονείς του και θα έχουν πολλά να πουν αφού θα είναι για πάντα μαζί.

Τέλος, Θεόδωρα, σου ευχόμαστε όλοι καλό Παράδεισο. Ο Θεός να σε καταλάβει σε χώρα ζώντων. Τους οικείους σου, τον αδερφό σου τον Κώστα, τους συγγενείς και φίλους, θερμά τους συλλυπούμαστε.

Αιώνια σου η μνήμη.

Σταματόπουλος Διονύσιος

Όταν οι μεγαλύτεροι φεύγουν

Τι είναι ο άνθρωπος!! Ένα τίποτα!! Ξεκουράστηκε... ησύχασε... αναπαύτηκε... η καμένη, ο καημένος...

Συνήθως έτσι λέμε όταν μαθαίνουμε το χαμό ενός ανθρώπου ανεξαρτήτως ηλικίας ή φύλου. Για αυτούς που μένουν πίσω όταν χάνουν νέους ανθρώπους η ζωή είναι δύσκολη και βασανιστική.

Όταν φεύγουν άνθρωποι ηλικιωμένοι ο πόνος είναι λιγότερος διότι λέμε έζησε τη ζωή του, είδε παιδιά, δούλεψε, πρόκοψε, χάρηκε. Ο πόνος όμως είναι πόνος, όσο μεγάλος και να είναι ο άνθρωπος. Η ανθρώπινη ζωή έχει μεγάλη αξία.

Έτσι λοιπόν μας άφησε και η θεία μου **Βασιλική Καζάκου**, πρώτη κόρη της Σοφίας και του Γεωργίου Κυπραίου (Τσιρίκου).

Όλα έγιναν γρήγορα, ήταν λίγο άρρωστη, τα παιδιά της την πήγαν στο νοσοκομείο για εξετάσεις. Ο γιατρός βρήκε μια πάθηση στα πόδια της, αλλά δεν φανταζόμαστε πως θα έφευγε κιόλας. Όμως άγνωστα αι βουλαί του Κυρίου. Την πήρε κοντά του. Γεννήθηκε πριν τον πόλεμο και έζησε δύσκολα παιδικά χρόνια όπως πολλοί άνθρωποι, όμως δούλεψε, παντρεύτηκε με τον Παναγιώτη Καζάκο, έκαναν δύο αγόρια, τον Μιχάλη και τον Γιώργο, πάλεψαν μαζί στη ζωή τους, έκαναν προκοπή και είχαν μια οικογένεια αξιοπρεπή. Η θεία μου ήταν καλή, καλή μάνα, καλή σύζυγος, πολύ καλή νοικοκυρά και μαγειρίσσα, φιλότιμη και πολύ κοινωνικός άνθρωπος, είχε φίλιες με όλους τους συγγενείς και πολλούς φίλους. Είχε δε πολύ μεγάλη αγάπη για το χωριό μας το Κακούρι, που πολλές φορές όταν πήγαινε δεν ήθελε να φύγει και ζούσε με το όνειρο πότε θα ξαναπάει. Επιθυμία της μεγάλη ήταν να κατοικήσει στο χωριό γι' αυτό εξάλλου είχε φτιάξει και την τελευταία της κατοικία εκεί, να μείνει με τον άνδρα της, στον Άγιο Νικόλα.

Η κηδεία της έγινε στον Άγιο Κωνσταντίνο, πούλμαν μετέφερε συγγενείς, φίλους και γείτονες από την Αθήνα, αλλά και οι άνθρωποι του χωριού ήταν εκεί, όπως πάντα να αποχαιρετήσουν όποιον φεύγει. Τα παιδιά της και ιδιαίτερα ο Μιχάλης που την λάτρευε και της συμπαραστάθηκε πάρα πολύ, φρόντισαν να γίνουν όλα όπως τα ήθελε.

Όταν λοιπόν οι μεγαλύτεροι φεύγουν... εμείς οι νεώτεροι θυμόμαστε όλες τις καλοσύνες τους, προσπαθούμε να τους μοιάσουμε στα καλά και τους μνημονεύουμε όταν πρέπει. Η ευχή σου θεία να ακολουθεί τα παιδιά σου πρώτα και ύστερα εμάς.

Στο καλό.

Προσφορές στη μνήμη

Αντί για στεφάνια ο Μιχάλης ζήτησε να βοηθήσουμε τον Σύλλογο του χωριού μας, όπως θα ήθελε και εκείνη εξάλλου. Έτσι λοιπόν στη μνήμη της έδωσαν οι εξής:

Κυπραίος Παναγιώτης	200,00€
Κυπραίος Δήμος	200,00€
Καζάκος Μιχάλης	100,00€
Δανδόλος Νικόλαος	100,00€
Λιόλη Μαρία	50,00€
Μακρή Γεωργία	50,00€
Σταματόπουλος Ιωάννης	50,00€
Τσιπανίτης Δημήτριος	50,00€
Τσιπανίτη Σοφία	50,00€
Γεωργιοπούλου Ιωάννα	50,00€
Εργαζόμενοι ΟΤΕ -	
Συνάδελφοι Μιχ. Καζάκου	100,00€

Τα DVD του Συλλόγου μας

Όλα τα τελευταία μεγάλα γεγονότα του συλλόγου είναι σε DVD

α) Χορός του Συλλόγου 2004

β) Εγκαίνια του ξενώνα

γ) Κοπή της πίτας το 2006

δ) Αρτεμισιακά - Αργαλειός 2006

Η τιμή κάθε DVD είναι 20€. Τα μέλη του Δ.Σ. του συλλόγου δέχονται παραγγελίες. Στέλνονται και στο εξωτερικό.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Σ' αυτούς που έφυξαν

Γιώργος Παναγιώταρος

Σήμερα, παραμονές Χριστουγέννων και ενώ όλοι ετοιμαζόμαστε για τη γέννηση του Θεανθρώπου ο Γιώργος έφυγε, γράφοντας τον επίλογο της δικής του ιστορίας, που κράτησε 83 ολόκληρα χρόνια.

Διατηρούσε καφενείο και παντοπωλείο για πολλά χρόνια, εξυπηρετώντας έτσι τους χωριανούς. Με το καφενείο και την προσωπικότητά του έδινε ζωή στο χωριό και ιδιαίτερα στην πάνω γειτονιά. Από τη στιγμή που έκλεισε, βουβάθηκε ο τόπος. Όταν περνά κανείς από 'κει, δεν μπορεί να μη θυμηθεί το Σάκη το Δούρο από τη μια πλευρά, το Γιώργο από την άλλη και λίγο πιο κάτω τον μπάρμπα-Αντρέα.

Παντού γέλια, φωνές, μαλώματα, διαφωνίες και προ πάντων πολλά πειράγματα. Τώρα αντί αυτών σιωπή. Ο Γιώργος είναι ο τελευταίος που έβαλε τη σφραγίδα του. Εντονο το μυαλό μας θα τρέχει σε σένα, Γιώργο, που εκδηλώθηκε με τη συμμετοχή του στα κοινά. Χρημάτισε Πρόεδρος και όπως και οι άλλοι Πρόεδροι έτσι και αυτός, έβαλε το λιθαράκι του στη διαμόρφωση του χωριού.

Έχει συνδέσει τη θητεία του με τις λεύκες που φυτεύτηκαν στον κεντρικό δρόμο και αποτελούν στολίδι για το χωριό.

Τι τραγική όμως ειρωνεία! Μια απ' αυτές τις λεύκες που φύτεψε και πότισε ο ίδιος, στάθηκε μοιραία για τη ζωή του και τον καθήλωσε στο κρεβάτι για τεσσεράμισι ολόκληρα χρόνια.

Κάθε φορά που θ' ατενίζουμε τις λεύκες, μπαίνοντας στο χωριό, το μυαλό μας θα τρέχει σε σένα, Γιώργο.

Ο θάνατός σου μας συγκέντρωσε σήμερα εδώ για να σου απευθύνουμε το τελευταίο αντίο και να σου ευχηθούμε καλό ταξίδι και καλή ανάπαυση!

Εκφράζουμε τα βαθιά μας συλλυπητήρια στην Σταυρούλα σου, στα παιδιά σου, το Θανάση, που ήταν πάντα κοντά σου στα δύσκολα, τη Γεωργία που έτρεξε αμέσως από τα ξένα για να 'ναι εδώ τούτη την ώρα και στα εγγόνια σου.

Αιώνια σου η μνήμη, Γιώργο και να είναι ελαφρύ το χέμα που θα σε σκεπάσει.

Ελένη Δάμη

Βάσω Κυπραίου-Καζάκου

Αισθάνομαι την ανάγκη να πω ένα αντίο στη Βάσω, τη γειτόνισσα, τη φίλη και πατριώτισσα.

Τα δύσκολα χρόνια ανάγκασαν τη Βάσω να φύγει πολύ μικρή απ' το χωριό, με αποτέλεσμα να μην την ξέρω σχεδόν καθόλου.

Τη γνώρισα όμως μέσα από το Σύλλογο και εκτίμησα πολλά πράγματα σ' αυτή. Εντυπωσιάστηκα από την αγάπη της για το χωριό και τη μεγάλη θέληση που είχε. «Δεν το έβαζε κάτω», όπως λέει ο λαός.

Θα θυμούνται πολλοί ότι πριν τρία χρόνια, ενώ είχε σπάσει το πόδι της, ήρθε στην κοπή της πίτας μας με τις πατερίτσες. Η αγάπη της για το χωριό ήταν πολύ μεγάλη. Περίμενε με ανυπομονησία κάθε φορά την εφημερίδα και έπαιρνε τηλέφωνο να μας ευχαριστήσει. Εάν αργούσαμε έπαιρνε πάλι τηλέφωνο να μάθει γιατί άργησε να εκδοθεί, φοβούμενη μήπως τη σταματήσαμε.

Η Βάσω στήριζε το Σύλλογό μας και το έδειχνε με πολλούς τρόπους. Συμμετείχε ανεξαιρέτως σε όλες τις εκδηλώσεις του Συλλόγου μας.

Και φέτος ήθελε να 'ρθει στην κοπή της πίτας μας, αλλά την πρόλαβαν τα γεγονότα.

Τη μια Κυριακή κόβετε εσείς πίτα και την άλλη Κυριακή το χωριό του άντρα μου. Θα πάω και στα δύο. Έτσι μου είχε πει στο τηλέφωνο λίγες μέρες πριν φύγει.

Θα μας λείψεις πολύ Βάσω! Θα σε θυμόμαστε πάντα και ευχόμαστε κουράγιο στα παιδιά σου, Γιώργο και Μιχάλη.

Αιώνια η μνήμη σου!

Ελένη Β. Δάμη-Ζαρόκωστα

Μη μας ξεχνάτε!

Φίλες και φίλοι του Συλλόγου Αρτεμισιωτών, όπου κι αν έρχεται η εφημερίδα μας, μη μας ξεχνάτε. Χωρίς τις δικές σας συνδρομές, δεν μπορούμε να κυκλοφορήσουμε. Μην ξεχνάτε τη συνδρομή σας. Σας ευχαριστούμε πολύ.

Το Δ. Σ.

Στη θεία Ελένη Τασιοπούλου

Ο ξαφνικός θάνατός σου μας ξάφνιασε όλους. Δεν το περιμέναμε...

Πριν από μερικές μέρες είχαμε συμφάει όλοι μαζί στο σπίτι της Λίτσας σου και ήσουν μια χαρά! Θυμάμαι το πόσο περήφανη ένωσες όταν μου συνέστηνες τον εγγονό σου, το Γιάννη σου. Το πόσο έλαμπαν τα μάτια σου για όλα σου τα εγγόνια κοιτάζοντάς τα κάθε φορά με ένα μεγαλείο ψελίζοντας «Δόξα σοι ο Θεός».

Ήθελες να φύγεις όπως έφυγες, χωρίς να επιβαρύνεις κανένα. Αυτό μου έλεγες κάθε φορά στην κουβέντα μας μαζί με τις πολλές ευχές σου και ο Θεός σου χάρισε την «άγια ώρα!»

Η ζωή σου ήταν μια παράγραφος παρμένη από κάποια αρχαία τραγωδία που η ζωή επαναφέρει στους δρόμους της για κάποιους ανθρώπους!!!

Σημάδεψαν τα παιδικά μου χρόνια, κάποιες νύχτες που έμεινα μαζί σου τον πρώτο καιρό, μετά το φονικό που ρήμαξε τη ζωή σου. Το ήθελαν οι μεγάλοι τότε για να μην είσαι μόνη τα βράδια.

Δε θα ξεχάσω ποτέ το βουβό μα-

κρόσυρτο κλάμα σου στο καμαράκι ψηλά στο Τασιοπουλαίικο ενώ κουνούσες το κοριτσάκι σου στο μπεσίκι περιμένοντας ακόμη ένα δίδυμο τοκετό σε λίγους μήνες!!!

Όλοι έλεγαν τότε πως δε θ' αντέξεις. Η μικρόσωμη κράση σου δεν τους άφηνε περιθώρια αλλά «άλλαι μεν βουλαί ανθρώπων, άλλα δε Θεός κελεύει».

Άντεξες!!! Δούλεψες τη γη, φύτεψες, πότισες, θέρισες, πάσχισες, πάλαιψες για τα παιδιά σου. Ήρθες στην Αθήνα αργότερα. Έγινες θυρωρός, έπλυνες σκάλες, αυλές, έκανες θελήματα, χωρίς να σκύβεις το κεφάλι με μια δύναμη που αντλούσες από τη βαθιά σου πίστη και που ξάφνιαζε όλους.

Στο τιμόνι της ζωής κράτησες ψηλά τις αξίες σου και με τη συμπεριφορά σου κέρδισες το σεβασμό όλων!

Γι' αυτό είμασταν τόσο πολλοί στο τελευταίο σου αντίο.

Υπέφερες πολλά θεία Ελένη, αλλά ο Θεός σε δικαίωσε με την προκοπή και την αγάπη των παιδιών σου, των εγγονών σου και των διεγγονών

σου. Μια αγάπη απλόχερη, αληθινή, σπάνια, που εισέπραττες κάθε μέρα! Ήσουν το γιαγιάκι τους και δεν το άλλαζαν με τίποτα.

Θεία μου θα κρατήσουμε πάντα στη ζωή τα όσα μας δίδαξες με το παράδειγμά σου. Θα κρατήσουμε τη γλυκιά σου ανάμνηση φλουρί, ακριβό φυλαχτό της καρδιάς και της αγάπης.

Καλό σου ταξίδι θεία Ελένη.
Γωγώ Παπαθεοδώρου-Καραγιάννη

Δε θέλω να κλαίτε

Δε θέλω να κλαίτε.

Εζήσα καλά. Είχα κάποιες περιπέτειες αλλά εζήσα ωραία χρόνια. Σας ευχαριστώ που είσατε εδώ. Γειά σας. Γειά σας. Όλες τις ευχές μου σας δίνω.

Μέχρι την τελευταία στιγμή που εζήσες σε αυτή τη γη, ήσουν ο πιο οξυδερκής και πνευματώδης άνθρωπος που έχω συναντήσει. Έτυχε να είσαι η γιαγιά μου. Όπως είσαι η γιαγιά του Γιάννη. Που του έδινες πατάτες κι εκείνος τις πετούσε στο πάτωμα, αλλά έσκυβες γελώντας και τις μάζευες. Δεν θυμώνες, δεν του νευριάζες όπως έλεγες και σύ. Χαϊρόσουν που είναι έξυπνο παιδί. Τον λάτρευες.

Η Αναστασία ήταν το καμάρι σου. Η Ιωάννα το μωρό σου. Εγώ το περιστεράκι. Ο Γιώργος η αγάπη σου. Η Ευαγγελία ήταν η τελευταία σου άξια αντίπαλος στη μάχη με τα λόγια και τις κόγκσες. Πριν από λίγο καιρό μας έλεγες για τις κόγκσες σας. Μαζί της ήσουν ένα παιδί όπως και με το Γιωργάκη.

Θα μας λείψουν οι συζητήσεις μας που κατέληγαν με 'σένα να λες: χόρτασα κουβέντα μανούλα μου. Θα μας λείψει το ανοιχτό μυαλό σου. Δεν έκρινες κανέναν για τίποτα.

Θα μας λείψουν οι μικρές σου συνήθειες.

Η λεμονίτα σου. Το ταχίνι στη σουπά. Το πορτοκάλι με λάδι. Το κρασάκι που έπινες μισό μισό με νερό. Είχες βαρεθεί μας έλεγες. Έχω ραντεβού με το χάρο. Το χιούμορ σου μας τσάκιζε. Έκλαψα για σένα πρώτη φορά όταν ήρθες στην Αμερική να μας δείς. Δεν κατάλαβα γιατί έπρεπε να φύγεις. Η Ιωάννα μου σκουπίζει τα μάτια σε μία

φωτογραφία που έχουμε. Χτες μου είπες: «ένα θέλω, να μην κλαίτε». Εδώ στο χωριό έχουμε έναν πλάτανο. Αυτή ήταν η θέση σου, όπως και η γωνία του καναπέ. Στο δωμάτιό σου έχεις μία φωτογραφία του παππού. Σε είχα ακούσει ένα βράδυ να του μιλάς για όλους μας, έναν, έναν. Του έλεγες τα νέα μας. Κάθε βράδυ σε επεισόδια.

Οι ατάκες σου θα μας μείνουν ιστορικές. Οι ψηλοί είναι υπηρέτες των κοντών. Οι ιστορίες σου για το κουτσαβάκι, για τον παππού, για τον πόλεμο. Λίγες μέρες πριν φύγεις σου ζητήσαμε να μας δώσεις τη συνταγή σου για μπομπότα. Εμείς την κάναμε. Το κουτσαβάκι δεν ήθελε σταφίδες γιατί καϊγόταν.

Με κόπο μάθαμε τα υλικά. Γιατί για σένα το θέμα δεν ήταν στις δόσεις, αλλά στην ουσία. Κάθε πράγμα είχε ψυχή. Ακόμα και τα ρούχα που έραβες για τις νύκτες μας.

Εμείς δεν ζήσαμε τις περιπέτειές σου μόνο σαν παραμύθια. Οι συγγενείς σου και τα ανίψια σου τις ξέρουν καλύτερα από μας. Αλλά νομίζω ότι ήσουν πάντα το γιαγιάκι. Το Ελενάκι

που κοιτάζε με λατρεία τον παππού στη φωτογραφία του γάμου σου.

Εμοιάζες με πορσελάνη κούκλα. Αλλά ήσουν η πιο δυνατή από όλους.

Μεγάλωσες μόνη σου τη Λίτσα και την Γιαννούλα. Με αγάπη και φαντασία και ιστορίες. Δεν σε ακούσαμε να λες «μη». Μόνο όταν δεν ήθελες να πάθουμε εμείς κακό.

Το γέλιο σου ήταν σα να είχες κάνει αταξία. Σαν παιδάκι. Το γιαγιάκι.

Ο Γιωργάκης μου είπε: «Εμείς μοιάσαμε στο γιαγιάκι. Όσο και να μεγάλωνε, η ψυχή της ήταν παιδική».

«Σας αγαπάω, σας αγαπάω, σας αγαπάω». Εχτές αυτό έλεγες συνέχεια.

Σε ευχαριστούμε για όσα έκανες για μας. Ήταν τιμή μας να σε γνωρίσουμε. Ευχαριστούμε το Θεό και τον παππού που σε άφησαν μαζί μας τόσα χρόνια. Τώρα είσαι μαζί τους. Και μεις θα ζούμε με την ψυχή σου μέσα μας. Μας σημάδεψες για πάντα. Γιαγιά σε αγαπάω. Καλό σου ταξίδι περιστεράκι μου.

Η εγγονή της Ελένη

Γιαγιάκι

Ζήσαμε πολύ ωραία χρόνια μαζί σου. Μας έμαθες πολλά, μας τρόμαξες πολύ κάποιες φορές, αλλά πάντα μας έκανες να γελάμε με τις ιστορίες, τα ανέκδοτα και που έκανες την φωνή της Ευαγγελίας και σε εμένα που μου έμαθες πολλά, π.χ. να βάζω τις κάλτσες μου και να αγαπάω τον Θεούλη.

Πάντα θα σε θυμόμαστε για το γιαγιάκι μας που ήσουν πάντα. Σε αγαπάμε πολύ όλοι και λυπούμαστε αλλά και χαϊρόμαστε που έφυγες, λυπόμαστε γιατί δεν θα είσαι κοντά μας, αλλά και χαϊρόμαστε γιατί έγινε η επιθυμία σου και πας στον άντρα σου. Με όλη την αγάπη του κόσμου το αλεπουδάκι σου όπως με φώναζες, δηλαδή το διεγγονό σου ο **Γιώργος Στυλιανός Κριμιζάς**.

Ευχαριστίες

Το Δ.Σ. ευχαριστεί θερμά τους δωροθέτες της λαχειοφόρου αγοράς που κάναμε στη συνεστίαση, στις 18-1-2009, για τα παρακάτω δώρα που μας προσέφεραν:

— **Οικογένεια Σπυρόπουλου, "Κτήμα Σπυρόπουλου"** για τις 5 συσκευασίες με διάφορα κρασιά τους.

— **Δημήτρης Π. Κόλλια** (γιός της Έφης Σπυροπούλου), για τις 2 συσκευασίες με ποτά από την κάβα του "Αρκαδικό Κελλάρι" Μ. Αντύπα - Ν. Ηράκλειο.

— **Λίτσα Τασιοπούλου-Παπαϊωάννου** για 6 δώρα (στυλό - σφραγίδες - σετ στυλό και ξυλίνους δίσκους). Η Λίτσα διατηρεί κατάστημα με σφραγίδες στην Λ. Κατεχάκη 45.

— **Θεόδωρο Κακούρη**, Πρόεδρο των Ιχθυοπωλών Αττικής, καταγόμενο από το χωριό, για τα 25 κιλά τσιπούρες. Ο κ. Κακούρης διατηρεί ιχθυοπωλεία στη Λ. Καραμανλή 80, Αχαρνές, στη Λ. Μαραθώνος 1 στην Αγ. Παρασκευή & Ζ. Παπαντωνίου 23 στα Πατήσια.

— **Βαγγέλη Σταυρόπουλο**, συνθέτη, με 5 CD με δική του μουσική με τον τίτλο "ET IN ARCAGIA EGO".

Προσφορές στη μνήμη

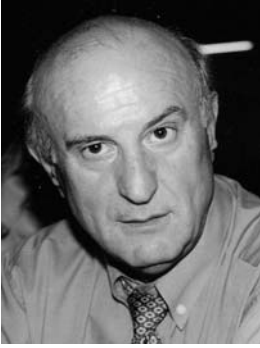
Στη μνήμη Ελένης Ι. Τασιοπούλου

Βασίλειος Παπαθεοδώρου100€
Γωγώ Παπαθεοδώρου-Καραγιάννη50€
Γιώργος Ηλ. Ρόκκας50€
Δημήτρης Ηλ. Ρόκκας30€
Βούλα Ηλ. Ρόκκα20€
Ροβέρτος Ν. Τζαμτζής50€
Ροβέρτος Απ. Σπυρόπουλος50€
Γιάννης Απ. Σπυρόπουλος50€
Έφη Απ. Σπυροπούλου50€
Τάκης Ν. Τασιοπούλου20€
Παρασκευάς Φ. Δημόπουλος50€
Βούλα Φ. Δημοπούλου50€

Στη μνήμη Γεωργίου Παναγιώταρου

Δήμος Γ. Κυπραίος100€
Ειρήνη Ν. Μπρότση-Αλωνιστιώτη 30€

Σ' αυτούς που έφυταν

Κώστας Ηλιόπουλος

Μέσα σε βαθύτατη οδύνη και παρουσία πλήθους συγγενών, φίλων, συναδέλφων και συγχωριανών που μένουν στην Αθήνα, αλλά και στην Τρίπολη και στο χωριό κηδεύτηκε στην Καισαριανή, ο **Κώστας Γ. Ηλιόπουλος, μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου μας και Ταμίας για πάνω από 20 χρόνια, Ο ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ ΚΩΣΤΑΣ.**

Χτυπημένος από βαρύτατη ασθένεια αυτός ο λεβέντης, ο ακούραστος, ο εργατικότερος Κώστας, που δούλεψε για την οικογένειά του, το χωριό, το Σύλλογό μας, όσο λίγοι οικογενειάρχες και πατριώτες, δυστυχώς **υπέκυψε στα 59**

χρόνια του, σκορπίζοντας, θλίψη, πόνο και οδυρμό στην οικογένειά του, στους συγγενείς του αλλά και σε μας στο Σύλλογο και στο χωριό.

Στην εξόδιο ακολουθία που τέλεσε ο Μητροπολίτης Καρδίτσας κ. Κύριλλος, παραβρέθηκαν και οι Υφυπουργοί Ανδρέας Λυκουρέντζος και Πέτρος Τατούλης.

Το κενό που άφησε στην οικογένειά του, στους συγγενείς, στο χωριό και στο Σύλλογο είναι πολύ μεγάλο και γι' αυτό πάντα θα τον θυμόμαστε και θα τον τιμούμε όπως πρέπει.

Στον Κώστα Ηλιόπουλο

2-3-2009. Βαριά η μέρα σήμερα Κώστα! Ο πόνος μεγάλος και αβάσταχτος για όλους. Μαζί με τους οικείους σου θλίβεται και όλο το χωριό.

Η καμπάνα χτυπά λυπητερά τούτη την ώρα στο Κακούρι, την ιερή τούτη ώρα της εξόδου σου από τον πολύμοχθο και τον απατηλό κόσμο της φθοράς και του θανάτου.

Στο Κακούρι που γεννήθηκες, μεγάλες και ανδρώθηκες. Στο Κακούρι που σου έδωσε όλες αυτές τις αξίες και αρχές που είχες και σ' έκαναν ξεχωριστό.

Όλοι θυμόμαστε με τι αγάπη και ταχύτητα έφτιαξες το πατρικό σου σπίτι. Η αγάπη σου για το χωριό σ' έκανε να ασχοληθείς με τα κοινά. Νοερά είναι όλοι οι συγχωριανοί εδώ.

Και για 'μένα δύσκολο που μου 'τυχε ο κλήρος να σε αποχαιρετήσω εκ μέρους του Συλλόγου Αρτεμισιωτών Αττικής, του οποίου ήσουν μέλος για είκοσι και πλέον χρόνια.

Συνεργασθήκαμε άψογα και αρμονικά. Ήσουν συνεργάσιμος, πρόθυμος και αποτελεσματικός, γι' αυτό και ο Σύλλογός μας σήμερα θρηνεί για τον πρόωρο χαμό σου, όπως θρηνήσαμε πριν 13 χρόνια για την Αρχοντούλα, ένα άλλο μέλος του Συλλόγου μας.

Ήσουν νέος, Κώστα, όπως και εκείνη. Όπως νέοι ήταν ο ξάδερφός σου ο Κώστας, ο θείος σου ο Δημήτρης και ο θείος σου ο Γιάννης, που έπεσε στην Αλβανία.

Δύσκολα βγαίνουν τα λόγια! Τα χείλη και τα χέρια τρέμουν.

Τι να πεις για τον Κώστα, τον άριστο οικογενειάρχη, πατριώτη και συνεργάτη.

Ήταν ακούραστος, πολύ εργατικός και δημιουργικός. Εκτός από το σπίτι, το μαρτυρεί αυτό και ο αμπελώνας με το οινοποιείο, που έκανε μαζί με τ' αδέρφια του.

Σπουδαίος σύζυγος, σπουδαίος πατέρας, καλός, στοργικός και υπερπροστατευτικός, θα έλεγα. Είχες πάντα ανοιχτές δύο πελώριες φτερούγες πάνω από τη Βαγγελίτσα, τη γυναίκα σου και τα τρία ανήλικα παιδιά σου.

Τι να πεις στο Γιαννάκη 10 χρονών, στον Αλέξανδρο 7 1/2 και στην μικρή χαιδεμένη σου περδικούλα, όπως την έλεγες, τη Γεωργία, μόλις 3 1/2 ετών.

Τι απάντηση να δώσει κανείς σ' αυτά τα μωρά, που με ορθάνοιχτα μάτια, γεμάτα απορία, ρωτούν ΓΙΑΤΙ;

Θα σε αναζητούμε, Κώστα, θα σε ψάχνουμε και θα σε μνημονεύουμε. Θα σε θεωρούμε δίπλα μας, γιατί οι νεκροί δεν είναι απόντες, είναι αόρατοι.

Θα ρωτάνε και θα σε περιμένουν οι συγχωριανοί μας. Μα εκείνοι που θα σε αναζητούν περισσότερο είναι τ' αδέρφια σου, η γυναίκα σου και τα παιδιά σου.

Ευχόμαστε στη Βαγγελίτσα κουράγιο και ο Θεός να της δώσει δύναμη να μεγαλώσει τ' αγγελούδι σας.

Φεύγοντας, Κώστα, ξεχώρισε και κλείσε σφιχτά στη χούφτα σου τα δάκρυα της γυναίκας σου και των παιδιών σου, να σε συντροφεύουν και να σε δροσίζουν εκεί στον κάτω κόσμο.

Καλό σου ταξίδι, Κώστα!

Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ.

Αιωνία σου η μνήμη.

Κοτσιάνης Ηλίας

Πολυαγαπημένε μας πατέρα, πολυαγαπημένε μας παππού, είμαστε σήμερα όλοι εδώ συγκεντρωμένοι, τα δώδεκα παιδιά σου, τα εγγόνια σου, τα δισέγγονά σου, οι συγγενείς και οι φίλοι για να σε αποχαιρετήσουμε στο τελευταίο μεγάλο σου ταξίδι.

Η από νεανικής ηλικίας αναπηρία σου, την οποία έφερες από τον στρατό και που επί πολλά έτη σε ταλαιπώρησε δεν σε αποθάρρυνε διόλου να μάχεσαι στη ζωή σου.

Δεν πτοήθηκες, ουδόλως δίστασες να δημιουργήσεις οικογένεια και μάλιστα πολυμελή, να αναθρέψεις, να μεγαλώσεις, σπουδάσεις τα παιδιά σου παρά τις δύσκολες τότε περιστάσεις της ζωής.

Αγαπούσες πολύ το όμορφο χωριό σου και όμως πριν 57 χρόνια ακριβώς έλαβες την τολμηρή και θαρραλέα απόφαση να φύγεις από αυτό και να εγκατασταθείς στην Αθήνα με προοπτική και όραμα και απώτερο σκοπό και φιλοδοξία να βελτιώσεις το επίπεδο των παιδιών σου. Ήταν μια απόφαση η οποία εμπειρείχε πρόβλεψη στην πρόοδο, στην ανάπτυξη, στην καλύτερη ζωή των παιδιών σου, αλλά κυρίως την αμέριστη αγάπη σου προς αυτά.

Και πράγματι με την βοήθεια του Θεού και της Παναγίας αλλά και το ανήσυχο και εμπορικό σου μυαλό που σε διέκρινε τα κατάφερες επάξια.

Συνοδοιπόρος σου ήταν πάντα η πολυαγαπημένη μας μάνα και γιαγιά Αγγελική που η στοργή και η αγάπη της μας σκέπαζε όλους.

Με την δική σου αδιάκοπη φροντίδα και καθοδήγηση σε κάθε μας βήμα ΝΑΙ ΠΑΤΕΡΑ τα καταφέραμε ΟΛΟΙ - ή μάλλον ΕΣΥ τα κατάφερες.

Για εμάς είσαι ήρωας και είμαστε ευτυχισμένοι που σε είχαμε πατέρα.

Κατάφερες και σπούδασες όλα σου τα παιδιά, τα αποκατέστησες στην κοινωνία ικανούς και αξίους πολίτες, τα πάντρεψες, τα προίκισες μέσα στα χριστιανικά πλαίσια της αγάπης, της αλληλεγγύης και της αλληλοκατανόησης.

Πόσα ευχαριστώ πολυαγαπημένε μας πατέρα δεν σου ανήκουν; Δεν σου χρωστάμε για όλα αυτά που έκανες για εμάς;

Τώρα όμως ήλθε η ώρα που ο Παντοδύναμος Θεός, ο θεάνθρωπος Χριστός σε καλεί κοντά Του. Βαρύς και πικρός ο χωρισμός ετούτος για όλους εμάς που αφήνεις πίσω σου.

Μας αγάπησες πολύ αλλά και εμείς σε αγαπήσαμε το ίδιο. Κι αν όμως κάποια στιγμή της ζωής σου σαν παιδιά ή σαν άνθρωποι, κουβαλώντας τις ανθρώπινες αδυναμίες σε πικράναμε λίγο ή πολύ σε παρακαλούμε, σου ζητούμε να μας συγχωρέσεις.

Είμαστε λοιπόν όλοι εδώ τούτη την στιγμή, την τελευταία στιγμή για να σου δώσουμε το τελευταίο μας φιλή, για να σου πούμε το τελευταίο μας αντίο, για να σου πούμε το τελευταίο μας ευχαριστώ αλλά και για να προσευχηθούμε στον Παντοδύναμο Θεό να είναι ελαφρύ το χώμα που θα σκεπάσει το σώμα σου, την δε ψυχή σου αναπαύσει, εις τόπο χλοερό, τόπο δροσερό, όπου ουκ εστί οδύνη, στεναγμός, ουδέ οδυρμός αλλά ζωή ατελείωτος, ζωή αιώνιος. Καλό σου ταξίδι γλυκέ μας πατέρα.

* Ο επικήδειος γράφηκε και εκφωνήθηκε από τον γιό του εκλιπόντος Υποναύαρχο ε.α. Πολεμικού Ναυτικού Κοτσιάνη Παναγιώτη.

Γεωργία Ν. Βλάχου

Η **Γεωργία Ν. Βλάχου** έφυγε από τούτη τη ζωή σε ηλικία 86 χρονών. Γεννημένη στο χωριό έζησε σ' αυτό όλη της τη ζωή. Ήταν κόρη του Γιώργου και της Διαμάντως Δάμη. Παντρεύτηκε το Νικόλα Γ. Βλάχο (Ρόβη) και απέκτησαν μια κόρη, τη Σταθούλα, την οποία αποκατέστησαν κι ευτύχησαν να χαρούν δύο εγγόνες και δισέγγονα.

Άνθρωπος ήρεμος, καλοσυνάτος, ευγενικός, εργατικός, αγαπητής σε όλους, άφησε στο πέρασμα από τούτη τη ζωή μόνο καλές αναμνήσεις.

Ας είναι αιωνία η μνήμη της!

Στην πολυαγαπημένη μας γιαγιά Γεωργία Νικολάου Βλάχου

23-2-2009, ώρα 11:00 π.μ.: σε πλάνεψε ο Χάρος και σε πήρε αγαπημένη μας γιαγιούλα.

Στην άλλη όχθη σε περίμεναν με ανοιχτά τα χέρια όλες οι ψυχές, καθώς ήταν Ψυχοσάββατο, ο παππούς μας, οι γονείς σου, τα πεθερικά σου, τα αδέρφια σου, τα ανίψια σου και πολλοί άλλοι γνωστοί και φίλοι.

Πίσω εμείς με δάκρυα στα μάτια κλαίμε για το χαμό σου και μένουμε μόνο με τις αναμνήσεις, να λέμε στα δισέγγονά σου ότι πήγες στον ουρανό και μας βλέπεις από ψηλά.

Αγαπημένη μας γιαγιούλα, πολύ βασανίστηκες τις τελευταίες ώρες της ζωής σου. Γι'

αυτό κι ο Θεός θεώρησε καλύτερο να σε αναπαύσει. Να σε στείλει κοντά στον παππού μας που ήταν κι αυτός ανήμπορος και σε περίμενε. Θα του πας τα χαιρετίσματα από τη μονάκριβη κόρη του - τη μάνα μας, τον πατέρα μας, τις τρεις εγγόνες και τα τρία δισέγγονά του.

Έτσι είναι η ζωή: ό,τι γεννιέται πεθαίνει. Θα συνεχίσεις όμως να ζεις για πάντα μέσα στις καρδιές μας.

Αιωνία σου η μνήμη λατρευτή μας γιαγιά. Καλό σου ταξίδι και να είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε σκεπάσει!

Οι εγγόνες σου

Επί του πιεστηρίου

Ενώ είμαστε επί του πιεστηρίου πληροφορηθήκαμε και το θάνατο του **Μίμη Δ. Μανέλη**. Συλλυπούμαστε τη γυναίκα του και τις κόρες του και στο επόμενο φύλλο θ' αναφερθούμε στη ζωή του.

Ευχαριστήριο

Η οικογένεια και τ' αδελφία του Κώστα Γ. Ηλιόπουλου ευχαριστούν θερμά όλους όσους συμμετείχαν στο βαρύτατο πένθος τους και ιδιαίτερα τους φίλους και συγγενείς που έφεραν μαζί τους το θρήνο της γενέτειρας, το Κακούρι.

ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΑΚΡΗ
Ελεύθεροι φυλακισμένοι

Αυτός είναι ο τίτλος του μυθιστορήματος που έγραψε η **Βικτωρία Μακρή, κόρη της συγχωριανής μας Γεωργίας Παπαγεωργίου** που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ.

Ένα μυθιστόρημα γραμμένο σε γλώσσα όχι μόνο απλή και κατανοητή αλλά και ρέουσα.

Από την αρχή μέχρι το τέλος κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη αφού η πλοκή του μυθιστορήματος είναι ευρηματική με συνεχείς ψυχολογικές ανατροπές των δύο ηρώων. Σας το συνιστούμε ανεπιφύλακτα αφού το μυθιστόρημα θα σας γοητεύσει και θα σας συγκινήσει.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου εύχεται στη συγγραφέα καλή τύχη να έχει το μυθιστόρημά της.

Για το Δ.Σ. του Συλλόγου
Ι.Δ. Σταματόπουλος

Καρμανιόλα ο δρόμος
Αρχαία Μαντινεία - Κακούρι

Όποιος τελευταία έχει περάσει με το αυτοκίνητό του το δρόμο **Γκορτσούλι - Κακούρι** θα έχει αντιληφθεί ότι πρόκειται για **δρόμο καρμανιόλα**, αφού για να μην πέσει κανείς στις τεράστιες λακκούβες που υπάρχουν διάσπαρτες σε όλο το μήκος του δρόμου θα είναι πολύ τυχερός!!

Θα ήθελα να ρωτήσω το Δήμαρχό μας τι θα γίνει με το πρόβλημα αυτό; Το ότι δεν έχει συμβεί ατύχημα αυτό είναι θαύμα. Περιμένω κάποια απάντηση από το Δήμο ή τη Νομαρχία. Ο δρόμος κ. Δήμαρχε θέλει νέο ασφαλτικό τάπητα, αφού είναι δρόμος 40 ετών περίπου και μέχρι τώρα προσπαθούμε με μπαλώματα να λύσουμε το πρόβλημα κάθε χρόνο.

Ι.Δ. Σταματόπουλος

Ετήσια Συνεστίαση - Κοπή πίτας

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

φύγει από το χωριό και να εγκατασταθεί στο Βελημάχι Γορτυνίας, το οποίο ουσιαστικά ίδρυσαν. Από το χωριό έφυγαν 2 αδέρφια με το όνομα Σταματόπουλος, πήγαν εκεί που σήμερα είναι το Βελημάχι κι έκαναν νέο σπιτικό, ο ένας στο ένα καταράχι κι ο άλλος στο διπλανό. Εκεί έγιναν οι δύο συνοικισμοί του χωριού και βέβαια απέκτησαν νέο επίθετο "Κακούρης".

Ο Θόδωρος είχε προσφερθεί να μας δωρίσει μεγάλη ποσότητα σαρδέλας, για να κάνουμε ένα γλέντι στο χωριό το περασμένο καλοκαίρι. Επειδή αυτό δεν έγινε εφικτό, ανανέωσε την υπόσχεσή του για το επόμενο καλοκαίρι. Ελπίζουμε να γίνει πραγματικό-τητα.

Τις προσφωνήσεις κι ευχές έκλεισε η γηραιότερη της παρέας, η **θεία-Ελένη Τασιοπούλου**, η οποία μας συγκίνησε όλους με τη διαύγειά της, την ευφράδειά της, παρά τα 96 χρόνια της, για τη ζεστασιά που μας μίλησε, για τις ευχές της. Ήταν μια στιγμή, πολύ όμορφη, ζεστή, συγκινητική.

Δυστυχώς όμως, του χρόνου δεν θα έχουμε την ευκαιρία να ξανακούσουμε τις ευχές της, γιατί μετά από 20 μέρες, μας έφυγε για πάντα.

Σ' ευχαριστούμε θεία-Ελένη για τις ευχές σου, την αγάπη σου, το παράδειγμα και τις παρακαταθήκες που μας άφησες.

Μ' όλα αυτά κέρδισες μια θέση πάντα στην καρδιά μας και στη μνήμη μας.

Στη συνέχεια η πολύ καλή ορχήστρα και ιδίως το τραγουδι και το ταπεραμένο των Χαϊτίδηδων που ξέρουν να δημιουργούν κέφι, άρχισε ο χορός κι η διασκέδαση. Χορέψαμε για ώρες σχεδόν όλοι με κέφι. Ήταν η πιο κεφάτη συνεστίαση απ' όσες έχουμε κάνει. Ξεφαντώσαμε μέχρι τις 6.30 το απόγευμα. Σε ενδιάμεσο διάλειμμα έγινε η κλήρωση της λαχειοφόρου αγοράς και κόπηκε η πίτα. Το "φλουρι" έτυχε στην **Κατερίνα Ανδρέα Σταματόπουλου**, μαθήτριά Β' Λυκείου. Τον πρώτο λαχνό, ένα μεγάλο φούρνο μικροκυμάτων, κέρδισε ο **Βαγγέλης Θ. Σταματόπουλος**, ο οποίος τον προσφέρει για τις ανάγκες του ξενώνα. Τον ευχαριστούμε θερμά.

Έτσι έκλεισε η όμορφη συνεστίασή μας κι όλοι ευχαριστημένοι ανανεώσαμε το ραντεβού για την επόμενη.

Καλή χρονιά!

Ακολουθεί η προσφώνηση της Προέδρου μας.

Αγαπητοί πατριώτες,

Ευχαριστούμε που σήμερα είστε εδώ για την καθιερωμένη κοπή της πίτας μας.

Εκ μέρους του Δ.Σ. εύχομαι σε όλους σας χρόνια πολλά και για το νέο έτος 2009, υγεία και αγάπη. Αγάπη παντού. Μέσα μας και γύρω μας, γιατί τότε είναι όμορφη η ζωή. Ακόμη εύχομαι ειρήνη, γιατί χωρίς αυτή τίποτα δεν έχει νόημα. Και το ευχόμαστε όλοι τούτη την εποχή, που έχει διαταραχθεί αρκετά. Σας καλωσορίζουμε και σας ευχαριστούμε για άλλη μια φορά. Κάνατε αυτό που έχει χρέος να κάνει κάθε πατριώτης. Τι δηλαδή! Ν' ανταποκρίνεται στο κάλεσμα του Συλλόγου του χωριού του και να παρευρίσκεται στις εκδηλώσεις του.

Ίσως διακρίνετε κάποια πικρία στα λόγια μου και πραγματικά έτσι είναι. Ο Σύλλογός μας απαρτίζεται πάνω από 250 μέλη και, όπως βλέπετε, είναι πάρα πολλοί αυτοί που απουσιάζουν. Το ίδιο έγινε και με τις αρχαιρεσίες το Μάρτιο. Δεν ξέρω γιατί συμβαίνει αυτό παρότι αγαπούν το Σύλλογο και αυτό το δει-

χνουν με πολλούς, πάρα πολλούς τρόπους.

Θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους φίλους μας, τους φίλους του χωριού, που ενώ δεν έχουν καμία σχέση με το Κακούρι, έρχονται κάθε χρόνο.

Συγκινητική, έτσι τουλάχιστον το βλέπω εγώ, είναι η παρουσία του κ. **Κακούρη**, ο οποίος πρόθυμα και με πολλή αγάπη ήρθε να τιμήσει τις ρίζες του.

Έχουμε νέο Δ.Σ. που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες του Μαρτίου. Είμαστε οι ίδιοι γιατί εσείς το θελήσατε και σας ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη και αγάπη που μας δείχνετε. Το καινούριο πρόσωπο της παρέας είναι η **Ιωάννα Ρόκκα**, την οποία καλωσορίζουμε και ευχόμαστε να βοηθήσει και αυτή όσο μπορεί, για να συνεχίσει ο Σύλλογος

την πορεία του, η οποία ξεκινά από το 1977. Δεν είναι η κατάλληλη ώρα, ούτε ο κατάλληλος τόπος, για να κάνουμε απολογισμό. Αυτό έγινε το Μάρτιο. Το μόνο που θα πω και μάλιστα με πολύ μεγάλη στενοχώρια, είναι ότι η ιδέα του γηροκομείου ναυαγεί και τούτο διότι δεν βρίσκεται ο κατάλληλος χώρος. Βλέπετε το Κακούρι έχει ανέβει πολύ και ο κήπος με τα καλύβια έχουν γίνει πλέον οικόπεδα.

Εκείνο με το οποίο πρόκειται ν' ασχοληθούμε αυτή τη στιγμή είναι ο κήπος του ξενώνα. Έχουμε καθυστερήσει, γιατί δεν μας ετοίμασε τη μελέτη ο αρχιτέκτων. Νομίζω ότι τώρα μόλις «ανοίξει» ο καιρός, θα ξεκινήσουμε. Έτσι ο ξενώνας θα γίνει πιο ελκυστικός. Για την ενημέρωσή σας, σας λέω ότι δουλεύει αρκετά καλά. Όχι, βέβαια, όσο θα θέλαμε, αλλά τα εξοδά του τα βγάδι και με το παραπάνω.

Δυο λόγια για την εφημερίδα «ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ». Την αγαπάμε και όσο μπορούμε θα την συνεχίσουμε, γιατί αυτή ενώνει τους πατριώτες μας που είναι διασκορπισμένοι σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης. Χρειάζεται όμως τη στήριξή σας.

Τον Σεπτέμβριο κάναμε μια εκδρομή στην Παναγία τη Σουμελά, περίπου εκατό άτομα. Κουραστική αλλά εξαιρετική. Αυτό το είδαμε στα μάτια και το χαμόγελο όλων και το βλέπουμε ακόμη, όταν μας ρωτούν, πότε θα ξαναπάμε. Χάσατε όσοι δεν ήρθατε. Η εκδρομή αυτή είναι σαν τις σχολικές: με τα πειραματάκια μας, τα αστεία μας, τα τραγουδιά μας κ.λ.π. Στην επόμενη, που δεν ξέρουμε ακριβώς πότε θα γίνει, περιμένουμε μεγαλύτερη συμμετοχή εκ μέρους σας.

Σήμερα τιμούν με την παρουσία τους την εκδήλωσή μας και τους ευχαριστούμε πολύ: Ο Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αρκαδίας κ. **Δημ. Παυλός**. Ο Δημήτρης μας έχει κάνει υπερήφανους και νομίζω ότι θα μας ανεβάσει ακόμη πιο ψηλά με την υποψηφιότητά του για Βουλευτής στις επόμενες εκλογές. Του ευχόμαστε καλή επιτυχία σε ό,τι κάνει.

Ο Υπουργός μας και Δ/ντής του κόμματός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης κ. **Ροβέρτος Σπυρόπουλος**, που έκανε γνωστό το χωριό σε ευρύτερους κύκλους.

Τέλος, για να μην σας κουράζω περισσότερο, θέλουμε να ευχαριστήσουμε την πατριώτισσα **Βασ. Παπανικολάου και το σύζυγό της κ. Σιέμο**, για τη βασιλόπιτα που μας προσέφεραν και φέτος, όπως κάθε χρόνο. Το ωραίο είναι ότι πέρσι που δεν κόψαμε πίτα, με πήρε τηλέφωνο και μου είπε: γιατί δεν κόψατε τίποτα; Αυτό δείχνει ότι μας την προσφέρουν με την καρδιά τους.

Ευχαριστώ που με ακούσατε και ευχόμαστε σε όλους καλή διασκέδαση.

Ελένη Β. Δάμη-Ζαρόκωστα

ΚΑΚΟΥΡΑΪΚΕΣ ΑΤΑΚΕΣ

Α) Το ψηλότερο σπίτι

Τα παλιά τα χρόνια, δηλαδή τα χρόνια της δεκαετίας του '20, το καλό το σπίτι στο χωριό ήταν η κοινωνική καταξίωση, κάτι αντίστοιχο με το πολυτελές και μεγάλο αυτοκίνητο σήμερα. Ο Κολιός ο Ντούρος είχε πάει σάγαμπρος στα Τασιοπουλαίικα. Όταν τα οικονομικά του ήταν στο φώρτε του, αποφάσισε να φτιάξει το δικό του σπίτι, αφού για την εποχή του ο γέρο-Κολιός ήταν ένας μεγαλέμπορος με καπνά και χασίσι, με ταξίδια στο εξωτερικό και ειδικότερα στην Αίγυπτο και το σπίτι που θα έφτιαχνε έπρεπε να είναι αντίξιο της οικονομικής του επιφάνειας. Το σπίτι θα το έφτιαχνε στο οικόπεδο που του έδωσε ο πεθερός του που ήταν μπροστά από το Τασιοπουλαίικο σπίτι.

Κάλεσε τους Λαγκαδιανούς πετρομάστορες και τους έδωσε τα σχέδια, για το πως ήθελε να φτιαχτεί το σπίτι.

Το χτίσιμο ενός νέου σπιτιού τότε ήταν ένα σημαντικό γεγονός για το χωριό. Όλοι είχαν την περιέργεια να δουν, τι σπίτι θα έφτιαχνε ο Κολιός ο Ντούρος, πολύ περισσότερο οι άνθρωποι της γειτονιάς. Ένας από τους γείτονες ήταν και ο Θεοδωράκης ο Γκόνος που το σπίτι του βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο του χωριού που πράγματι έχει και τώρα ακόμη μια καταπληκτική θέα.

Το σπίτι του Κολιού άρχισε να χτίζεται και όλοι διαπίστωναν ότι το σπίτι δεν ήταν ένα συνηθισμένο σπίτι σε ύψος.

Πράγματι το Ντουραίικο σπίτι και ειδικότερα ο χώρος του καφενείου είναι το πιο ψηλοτάβανο σπίτι στο χωριό αφού το ύψος του είναι τουλάχιστον 5 μέτρα και παραπάνω. Όλοι οι συγγενείς, φίλοι και γείτονες, περιέμεναν να τελειώσει ο τοίχος για να κρεμάσουν τις μεσίνες (μαντήλια πολύχρωμα μεταξωτά) σε σχοινί γύρω από το πάνω μέρος της οικοδομής, αλλά ο τοίχος όλο και περισσότερο υψωνόταν. Κάποια μέρα που ο γέρο-Θεοδωράκης ο Γκόνος ανηφόριζε για το σπίτι του βρήκε τον γέρο-Κολιό να είναι στο δρόμο και να θαυμάζει το δημιούργημά του. Έτσι θέλησε να το πειράξει για το μεγάλο ύψος του σπιτιού και του είπε: "Κολιό όσο και να υψώνεις τον τοίχο εμένα δεν μπορείς να με φτάσεις ούτε να με περάσεις". Ποια ήταν η αντίδραση του γέρο-Κολιού δεν το γνωρίζουμε, πάντως το σπίτι που έφτιαξε ήταν αντίξιο της κοινωνικής και οικονομικής θέσης του, γιατί πράγματι ο γέρο-Κολιός ήταν ένας πραγματικός άρχοντας για την εποχή του.

Β) Η οικονομική πυραμίδα και η κουμπούρα

Την εποχή αυτή η ανθρωπότητα ζει μια νέα οικονομική κρίση, που όπως δείχνουν τα πράγματα θα είναι ανάλογη του οικονομικού κραχ του 1929. Επίκεντρο είναι και πάλι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής όπου εκεί τα κανόνια πέφτουν το ένα μετά το άλλο, με πρώτο αυτό του

Μπέρναρ Μείντοφ που ήταν 50 δισεκατομμύρια δολάρια. Ο κύριος αυτός είχε απλώσει τα πλοκάμια του σε ολόκληρο τον κόσμο και όπως είναι φυσικό και στην Ελλάδα. Αξίζει να σημειώσουμε ότι τον ξεσκέπασε ο Ελληνοαμερικανός Χ. Μαρκόπουλος. Διαβάζουμε στον τύπο ότι, ο γόνος Φιξ, το νέο golden boy της χώρας μας είχε παίζει στην εταιρία του Μείντοφ 1,5 δισεκατομμύρια δολάρια που έγιναν αέρας και ακόμη βρισκόμαστε στην αρχή της οικονομικής κρίσης. Η ιστορία δείχνει ότι το φαινόμενο της πυραμίδας είναι πολύ παλιό.

Κάτι ανάλογο, αλλά σε πολύ μικρότερη κλίμακα συνέβη και προπολεμικά στο χωριό μας.

Κάποιοι στην Τρίπολη, που έκαναν τον οικονομικό παράγοντα, είχε δημιουργήσει παρατράπεζα, έπαιρνε λεφτά με τόκο διπλάσιο σχεδόν με αυτόν που έδιναν οι τράπεζες.

Έτσι πολλοί είχαν καταφύγει σε αυτή την παρατράπεζα. Μεταξύ αυτών ήταν και ο **Γιάννης ο Μπαζιντάκος (Γιάννης Ν. Σταματόπουλος)** που είχε επιτρέψει πρόσφατα από την Αμερική και είχε φέρει ένα καλό κομπόδεμα. Ο τύπος στην Τρίπολη που είχε την παρατράπεζα κάποια μέρα έγινε άφαντος, όπως συνήθως συμβαίνει. Το νέο έφτασε και στο χωριό και στο καφενείο του Κολιού του Ντούρου άναψε η συζήτηση για το οικονομικό κανόνι του ψευδοτραπέζιτη. Κάποια στιγμή έφτασε και ο μπάρμπα-Γιάννης ο Μπαζιντάκος, που αμέσως του είπαν το καθεκαστα για το κανόνι του ψευδοτραπέζιτη, αφού όλοι γνώριζαν ότι είχε και αυτός επενδύσει στην παρατράπεζα.

Ο μπάρμπα-Γιάννης δεν μπορούσε να πιστέψει αυτό που άκουγε και εκτόξευσε την απειλή του λέγοντας: "Αν αυτό συμβαίνει το λόγο θα έχει η κουμπούρα".

Οπότε ο Κωστής ο Μπαρουξής του έδωσε την απάντησή με την εξής ατάκα:

"Εδώ ρε Γιάννη έπεσε ολόκληρη κανονιά, τη δική σου κουμπούρα θα φοβηθούμε;"

Το τι έγινε με τα λεφτά δεν είναι δύσκολο να μαντέψουμε, ότι θα συμβεί και τώρα με τους τόσους Μείντοφ και άλλους σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στην περίπτωση αυτή ταιριάζει απόλυτα το αρχαίο ρητό: "Ζεύς μεγάλους κόμπους υπαιρεχθήρη" (Ο Δίας απεχθάνεται και τιμωρεί τους αλαζόνες).

ΥΓ. Φαίνεται ότι η σημερινή οικονομική κρίση είναι αποτέλεσμα της αλαζονείας που έδειξαν μερικοί τύποι σαν τον Μείντοφ, στην Αμερική αλλά και αλλού, φτιάχνοντας μια παγκόσμια οικονομική πυραμίδα, δηλαδή μια φούσκα, που σύντομα θα οδηγήσουν την ανθρωπότητα σε μια παγκόσμια οικονομική ύφεση. Ας ελπίσουμε ότι οι επιπτώσεις θα είναι οι λιγότερες επώδυνες για όλους μας.

Ι. Δ. Σταματόπουλος

Η ίδια ιστορία

Προέρχομαι από μια αγροτική οικογένεια, που σημαίνει ότι έχω πολλά βιώματα γύρω από την αγροτική ζωή.

Εβλεπα τους γονείς μου μαζί με τους άλλους συμπατριώτες, να δουλεύουν σκληρά τη γη. Να ματώνουν στην κυριολεξία τα χέρια τους. Η αγροτική ζωή δεν έχει αργίες, δεν έχει ωράρια, δεν έχει τίποτα απ' αυτά τα «ευγενή» που απολαμβάνουν άλλοι εργαζόμενοι. Ωστόσο, ενώ δούλευαν τόσο σκληρά, «από ήλιο σε ήλιο» και κάτω από πολύ αντιξοές συνθήκες, δεν τους είδα ποτέ ευχαριστημένους και ικανοποιημένους απ' αυτό που έκαναν.

Πολλές φορές, μετά από κάθε κακή σοδειά, έβλεπε την απογοήτευση στο πρόσωπό τους. Δεν έχαναν όμως το κουράγιο τους. Ήλπιζαν! Και αυτό ήταν το κακό! Ήλπιζαν ότι κάποια μέρα θα τους καταλάβαιναν οι κυβερνήτες.

Κατ' επανάληψη ο πατέρας μου είχε ρίξει την πατάτα στο χαντάκι. Κρίμα τα κόπια μας! Έλεγε η μάνα μου. Περνούσαν οι μεγαλέμποροι και έπαιζαν, όχι μόνο με τον κόπο τους και τη φτώχεια τους, αλλά και με την ψυχή τους.

Φιλά τα ρεβύθια έλεγε ο ένας, φιλά τα κουκιά έλεγε ο άλλος, δεν είναι καθαρό το σιτάρι και άλλα τέτοια πολλά.

Όπως βλέπετε η ιστορία επαναλαμβάνεται μέχρι σήμερα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα άλλοι να εγκαταλείπουν τις καλλιέργειες, όπως έγινε με τον Κακουραϊκό κάμπο και άλλοι να βγαίνουν στους δρόμους διαμαρτυρόμενοι.

Πριν από λίγο καιρό, είδαμε τους αγρότες μας, τη ραχοκοκαλιά της πατρίδας, να ξεσηκώνονται από τη μια άκρη ως την άλλη, να βροντοφωνάζουν τα αιτήματά τους, να χύνουν κάτω τα ματωμένα προϊόντα τους και να συμπλέκονται με την αστυνομία νηστικοί και άπλητοι, περιμένοντας ν' ακούσουν μια υπόσχεση.

«Κι άργει νάρθει κείνη η μέρα», όπως λένε οι στίχοι του εθνικού μας ποιητή, Διονυσίου Σολωμού.

Το αποτέλεσμα το είδαμε όλοι από τις τηλεοράσεις. Είδαμε τους υπερήφανους αγρότες μας με πληγωμένο τον εγωισμό και τη λεβεντιά να φύγουν και σκύβοντας το κεφάλι να μουρμουρίζουν: Κρίμα που μείναμε σ' αυτό τον τόπο! Δεν θα βρούμε ποτέ το δικό μας. Έπρεπε να 'χαμε πάρει το δρόμο της γενιτιάς. Αφιερωμένο στη μνήμη των γονέων μου και σ' όλους που δουλεύουν τη γη.

Ελένη Β. Δάμη - Ζαρόκωστα

Παλιές αναμνήσεις

Στις αρχές του χειμώνα, μια ηλιόλουστη μέρα βρέθηκα στο Κακούρι. Εκεί στο πατρικό μου, που κάποτε ήταν το πολύβοο κέντρο του χωριού, με τα καφενεία και μικρομάγαζα γεμάτα κόσμο και που τώρα αυτό το κεντρικό σημείο, στέκεται βουβό και άφωνο. Οι αναμνήσεις πολλές. Φτερουγίζουν γύρω σου με μια πικρή γεύση. Κάποια στιγμή άκουσα το θόρυβο ενός φορτηγού που ανέβαινε ενώ από τα μεγάφωνα ο οδηγός και έμπορος διαλαλούσε το εμπόρευσμά του.

Κουβέρτες ολόμαλλες. Πετσέτες, σεντόνια πάμφθηνα, ελάτε κόσμο!!!

Με αυτό το τελευταίο έσκασα στα γέλια! Ο τσιγγάνος έμπορος προχώρησε ψηλότερα ώσπου η βουβαμάρα του «κόσμου», τον ανάγκασε να πάρει το δρόμο του γυρισμού.

Τότε θυμήθηκα τους γύφτους, αυτούς που έχουν σήμερα σημαντικό κομμάτι στο διακινούμενο εμπόριο, που κάποτε κατασκηνώναν στον Άγιωργη κοντά στη βρύση του χωριού και προσπαθούσαν να επιβιώσουν πουλώντας τα χειροποίητα καλάθια τους, ζητιανεύοντας οι τσιγγάνες ή επιδεικνύοντας στη σύναξη της αγοράς τα διάφορα παιχνίδια της αρκούδας τους, που την έφερναν από αλυσιδα περασμένη στη μύτη της ή της μαιμούς, που υπάκουε στις προστάγες τους και έκανε τη νύφη, το γαμπρό ή το δραγάτη σκαρφαλώνοντας στο ραβδί τους με αστείους τρόπους!

Όλα αυτά μου έφεραν στο μυαλό ένα από τα πιο επιλεγμένα κείμενα της πεζογραφίας μας του Πάνου Ξένου, που είχε διαβάσει σπουδάστρια ούσα στη Δημοτική Βιβλιοθήκη στην Τρίπολη και το παραθέτω.

Η Μαιμού

Τα ξύλα τριζανε στο γύφτικο σταντήρι και τα γυφτάκια ξαναμμένα, κατακόκκινα, γυρόφερναν χτυπώντας τα χέρια ρυθμικά, χορεύοντας γύρω απ' τη χόβολη, γύρω απ' τις φλόγες. Η μάνα, μαυριδερή, στην άκρη, έπλεκε κοφίνια, ρίχνοντας πότε-πότε κανένα αραποσίτι στη φωτιά. Κι όταν εκείνο έτριζε κι έσκαζε, τα γυφτάκια έκοβαν απότομα το χορό κι ορμούσαν όλα μαζί, με σαματά, στα κάρβουνα, ν' αρπάξουν το ψημένο καλαμπόκι. Κι όταν το μοίραζαν σπειρί-σπειρί ξανάρχιζαν το χορό μπουκωμένα, ώσπου τα πόδια να λυγίζουν απ' την κούραση, τα λαρύγγια να φράξουν απ' τα χάχανα, να στριμωχτούν στην κόκκινη φλοκάτη και να τα πάρει ο ύπνος, προτού καλά-καλά το τελευταίο ξύλο γίνει στάχτη. Η μάνα εξακολουθούσε να πλέκει καλάθια, ζυγώνοντας πιο σιμά στη χόβολη, καρτερώντας να 'ρθεί εκείνος, ο αφέντης, με το τάσι γεμάτο δίφραγκα και τάλιρα. Τούτη τη νυχτιά η φωτιά δεν έλεγε να σβήσει, λες κι έτρωγε απ' τη χαρά των παιδιών και θέρειε και ψήλωνε κι οι γλώσσες της ακούμπαν σχεδόν στην κορυφή για να την κάψουν. Κι η μάνα είχε μπόλικο αραποσίτι τούτη τη βραδιά και τα πέντε κουτσούβελα δεν έλεγαν να λυγίσουν, να βραχνιάσουν, να πέσουν όλα μαζί στην κόκκινη φλοκάτη. Μόνο... μόνο που ο αφέντης άργησε απόψε ακόμη να φανεί, πολύ ψηλώσανε τ' αστέρια κι η μάνα ένιωθε ένα αγκάθι να τρυπάει την καρδιά της. Κι απάνω που άφησε το κοφίνι στη μέση κι ετοιμάστηκε να κάνει ξόρκι, νάτος και μπαίνει ο καλός, να 'χει το τάσι αδειανό, την αγκαλιά αδειασμένη. Σίμως τη φωτιά αργά, κάθισε σταυροπόδι κι άρχισε σιγά-σιγά το κλάμα. Τα γυφτάκια κόψαν απότομα το γέλιο, το χορό και κάθισαν κι αυτά τριγύρω του.

— Πού είναι; ρώτησε η μάνα.

— Την πήρανε... απάντησε.

Η μάνα έβγαλε μια μεγάλη φωνή. Τότε άρχισαν κι όλα μαζί τα γυφτάκια να σκούζουν, χαμήλωσε απότομα η φωτιά κι απόμεινε η χόβολη. Τότε αγρίεψε ο αφέντης. Έσυρε απ' το ζωνάρι το μαχαίρι του και κουνώντας το πάνω απ' τη χόβολη.

— Σκάστε, φώναξε. Σκάστε!

— Πάει, έγινε... Τους το 'πα. Έκλαψα, γονάτισα, φώναξα! Δεν είναι λυσσασμένη, κύριοι. Δεν είναι λυσσασμένη!

Βόγγηξε η γύφτισσα φυσώντας.

— Ωχχχ!

Τότε ημέρεψε ο αφέντης. Έβαλε το μαχαίρι στο ζωνάρι και χάιδεψε τις μακριές τις μαύρες πλεξούδες της.

Δεν είχε τίποτ' άλλο από τη μαϊμού ο αφέντης. Χρόνια στο επάγγελμα, από πάππου προς πάππο. Και τούτη εδώ ήταν πολύ έξυπνη κι εκπαιδευμένη. Της έλεγε έκανε μια τούμπα στον αέρα και να την έδινε ένα σάλτο ψηλό ίσια με το μπόι του. Τα δίφραγκα και τάλιρα. Σήμερα ήταν πολύς κόσμος στην πλατεία. Χαρά Θεού η μέρα. Ήταν κι εκείνη η κυρία η ξενομερίτσια με το σκυλάκι. Σε μια στιγμή που η μαϊμού παρίστανε «πως κάνει η γκαστρωμένη η Κώσταινα» έτρεξε το σκυλάκι της κυρίας να παίξει μαζί της. Νευριασμένη η θεατρίνα που της κόψανε το νούμερο στη μέση, γυρίζει και δίνει μια δαγκωματιά της σκύλας με τα κατσαρά μαλλιά. Κι ενώ τα παιδιά εβάλανε τα γέλια κι έγινε της μουρλής, η κυρία έσυρε φωνή. Κι έγινε σαματάς κι ήρθε ο χωροφύλακας κι ήρθαν κι άλλοι χωροφύλακες και... «που να στα λέω τι έγινε!». Η κυρία φρόντισε να μπει και είδησε στις εφημερίδες. ΜΑΪΜΟΥ ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΗ ΔΑΓΚΩΝΕΙ ΣΚΥΛΟ ΡΑΤΣΑΣ. Έτσι γράφανε οι εφημερίδες. Έτρεξε ο γύφτος, χτύπησε πόρτες, φώναξε.

— Δεν είναι λυσσασμένη, κύριοι! Χρόνια την έχω. Είναι το εργαλείο της δουλειάς μου, κύριοι! Βγάζω το ψωμί μου, θρέφω τα παιδιά μου! Δεν έχω τίποτ' άλλο, κύριοι! Μόνο τη μαϊμού κι ένα σταντήρι. Τα παιδιά μου! Τα παιδιά μου, κύριοι! Θα πεινάσουν τα παιδιά μου! Χωρίς τη μαϊμού θα πεθάνουμε... θα πεθάνουμε... θα...

Αλλά η διαταγή ήταν ξεκάθαρη σαν γάρφαρο νερό. «Η μαϊμού θα θανατωθεί!».

Σαν τ' άκουσε ο αφέντης τρελάθηκε. Πήγε να σύρει το μαχαίρι να σφαχτεί.

— Όχι! Όχι! Δεν είναι δυνατόν! Δεν είναι δυνατόν!

Τότε ενδιαφέρθηκε και η εταιρία προστασίας ζώων. «Να θανατωθεί μεν η μαϊμού, αλλά όχι δια βιαιού θανάτου. Προπαντός θάνατος ακαριαίος. Ας πρωτοτυπήσουμε, κύριοι! Ας πρωτοτυπήσουμε. Ας πούμε με πιστόλι!».

— Μα είναι η περιουσία μου, κύριοι! Τα παιδιά μου θα πεινάσουν! Δεν έχω τίποτ' άλλο, κύριοι... Τα παιδιά μου, κύριοι!

Οι χωροφύλακες όμως δεν παίρνουν από λόγια, ούτε η εταιρία προστασίας ζώων. Η μαϊμού έπρεπε να θανατωθεί και του την πήραν. Τώρα τα γυφτάκια κοιτάζουν με μάτια ακίνητα, υγρά κι ο γύφτος θυμάται τις προάλλες, που σκότωσε στο ξύλο το μεγαλύτερο, γιατί τράβηξε τ' αυτί της μαϊμούς.

— Και τώρα; είπε ο γύφτος κι έχωσε τα μάγουλα στις παλάμες.

Τότε σηκώθηκε εκείνο το μικρό, με τις κοτσίδες τις αχτένιστες, με τις λερωμένες τις κορδέλες κι έπιασε τα μπράτσα του πατέρα.

— Μην κλαίς! του είπε. Μην κλαίς! Κοίτα! Θα κάνω εγώ τη μαϊμού ώσπου να πάρεις άλλη!

Κι άρχισε να μαϊμουδίζει γύρω απ' τη χόβολη.

Τότε η μάνα θέρειψε πάλι τη φωτιά κι άρχισε ξανά να ρίχνει καλαμπόκια στα κάρβουνα. Κι ο αφέντης έσκασε στα γέλια. Και γέλαγε, γέλαγε, γέλαγε μέχρι τα ξημερώματα.

Μικροί θησαυροί

Πολλοί έχουμε στο σπίτι μας έναν μικρό θησαυρό και πιθανόν να μην το γνωρίζουμε. Αυτοί οι μικροί θησαυροί αποτελούν την ιστορία του χωριού μας και πρέπει να σωθούν. Ο Σύλλογός μας με το Μουσείο που έχει δημιουργήσει στον Ξενώνα του χωριού μας αυτό έχει βάλει σαν στόχο, χρειάζεται όμως όλοι οι συγχωριανοί μας να μας γνωρίσουν τους μικρούς αυτούς θησαυρούς και να μας τους εμπιστευτούν ώστε να γίνουν απόκτημα όλων μας. Σε μια πρόσφατη συζήτηση που είχα με τον μπάρμπα-Βασίλη Παπαθεοδώρου, που είναι ένα ζωντανό αρχείο της ιστορίας του χωριού μας, με πληροφόρησε για την ύπαρξη ενός μικρού θησαυρού που είχε αφήσει ο μπάρμπα-Θοδωράκης ο Γκόνος.

Πράγματι απευθύνθηκα στη Μαρία Γκόνου-Μπασιώτη που μου επιβεβαίωσε την ύπαρξη αυτού του μικρού θησαυρού. Και πρόθυμα μας τον εμπιστεύτηκε ο μπάρμπα-Θοδωράκης ήταν ένας άνθρωπος με πολύ χιούμορ και πηγαίο τάλενο στην ποίηση αλλά και στη μουσική αφού στα νιάτα του έπαιξε σπουδαίο κλαρίνο και είχε διασκεδάσει όλους τους Κακουραίους στους γάμους και στα πανηγύρια. Ο πατέρας του όμως ο Κυριάκος ο Γκόνος έπαιζε πιπίζα και ήταν φημισμένος δεξιοτέχνης στη γούρνα μας. Η πρωτοτυπία συνίσταται στο ότι για κάθε γράμμα της ελληνικής αλφαβήτου αντιστοιχίσε μια φράση που αρχίζει από το αντίστοιχο γράμμα. Οι περισσότερες φράσεις είναι από την Καινή Διαθήκη. Είναι ένα λεκτικό εγχείρημα που αξίζει πολλά και σας το παραθέτουμε αμέσως πιο κάτω.

Εκ μέρους του Συλλόγου ευχαριστούμε τη Μαρία Μπασιώτη-Γκόνου που μας εμπιστεύτηκε αυτόν τον μικρό θησαυρό.

A = Αρχή του κόσμου.

B = Βασιλεία ο Κύριος.

Γ = Γεννήθη ο Χριστός.

Δ = Δεύτε προσκυνήσουμε.

E = Ευλογημένος ο ερχόμενος.

Z = Ζητάει ο Ηρώδης τον Χριστό.

H = Οι μάγοι τον προσκύνησαν.

Θ = Θεοτόκος τον γενένησε.

I = Ιωάννης τον εβάπτισε.

K = Κάλαμος τον έδειρε.

Λ = Λαός τον περικύκλωσε.

M = Μυριάδες έρχονται.

N = Νύχτα τον επιάσανε.

Ξ = Ξύδι τον ποτίσανε.

O = Ο Πλάτος έλεγε.

Π = Ποιος είσαι εσύ;

P = Ρωμαίος είμαι εγώ.

Σ = Σταυρώσανε οι Εβραίοι το Χριστό.

T = Τάφο τον εφτιάσανε.

Υ = Υψηλά τον εκρεμάσανε.

Φ = Φίλοι τον προδώσανε.

X = Χολή τον εποτίσανε.

Ψ = Ψάλλοντας και λέγοντας.

Ω = Ω το Μέγα, το Καλό που εγεννήθηκε ο Χριστός στην πομπή των Ιουδαίων και στη Χάβρα των Εβραίων.

Ο μπάρμπα-Θοδωράκης σαρκάζει ακόμη και τον εαυτό του με το εξής καταπληκτικό τετράστιχο, που έχει αντιστοιχίσει τις 7 ημέρες της εβδομάδας.

Την Δευτέρα γεννήθηκε.

Την Τρίτη βαπτίστηκε.

Την Τετάρτη αρραβωνιάστηκε.

Την Πέμπτη παντρεύτηκε.

Την Παρασκευή αρρώστησε.

Το Σάββατο κατάμενε.

Την Κυριακή κατάμενε και κλαίει όλο το χωριό για τον Γκόνον τον κοντό.

I.Δ. Σταματόπουλος

Στο γηροκομείο

Στου γηροκομείου την αυλή πάνω σ' ένα παγκάκι κάθεται ολομόναχο θλιμμένο γεροντάκι. Σκέπτεται όσα έκανε όλα αυτά τα χρόνια και βλέπει πώς κατάντησε σ' αυτή την καταφρόνια.

Ευτυχισμένα ζούσανε αυτός και η φαμελιά του, η όμορφη γυναίκα του και τα τρία τα παιδιά του. Αυτός και η γυναίκα του δεν χόρταιναν δουλειά, θέλανε τα παιδιά τους να ζήσουνε καλά.

Γ' αυτό και τα μόρφωσαν από το υστέρημά τους, καμάρωναν που γίνανε σπουδαία τα παιδιά τους. Κάνε κουράγιο Αγγελική ώσπου να μεγαλώσουν, είναι από τα καλά παιδιά, θα μας τα ανταποδώσουν.

Τα δυο παιδιά σπουδάζανε στην Αμερική, κάνανε οικογένειες, μείνανε εκεί. Από τη στενοχώρια της πριν κλείσει ένας χρόνος πέθανε η Αγγελική, έμεινε ο γέρος μόνος.

Στα παιδιά της Παλαιστίνης

(Μαθητές του Δημοτικού Σχολείου επηρεασμένοι από τα τελευταία γεγονότα της Γάζας, έγραψαν για τα παιδιά της Παλαιστίνης).

Η ειρηνική ζωή

Μακάρι στη χώρα σας εκεί να υπάρξει ειρηνική ζωή. Να έρθει η ευλογημένη ώρα να μη σκοτώνονται άνθρωποι, Θεέ μου τώρα! Μακάρι να γίνει ωραία η ζωή. Να παίζετε όλοι ως το πρωί. Να παίζετε όλοι μαζί κρυφτό αλλά και κυνηγητό.

Όπως ο ήλιος

Όπως ο ήλιος λάμπει συνέχεια πολύ φωτεινά έτσι κι εσείς να έχετε ελπίδα στην καρδιά.

Ζήτησε στα αγόρια του να πάει ο καημένος, θυμάται τι του γράφανε κι είναι φαρμακωμένος. «Πατέρα, πολλά μας έκανες και σε ευχαριστούμε, μα είναι δύσκολο εδώ με γέροντες να ζούμε».

Κι ο γέρος τους απάντησε: «Νάχετε την ευχή μου εγώ θα εύρω μια γωνιά στο άλλο το παιδί μου». Όταν το ανέφερε στην κόρη του μια μέρα, «Σπίτι μεγάλο έχουμε» η κόρη καμαρώνει: «μα όσα μέτρα ήτανε το κάναμε σαλόνι».

Πόσο ο γέρος λαχταρά να 'ταν με τα παιδιά του να έχει τα εγγόνια του πάνω στα γονάτα του. Αυτή η σκέψη η γλυκιά το γέρο αποκοιμίζει του γηροκομείου η ερημιά μόνο τον τριγυρίζει.

Ο γέρος εκοιμήθηκε με πρόσωπο θλιμμένο και την άλλη μέρα το πρωί τον βρήκαν πεθαμένο.

Βασιλική Σιέμου-Παπανικολάου

Μη σκέφτεστε της ζωής τα βάσανα κάντε ό,τι μπορείτε να τελειώσετε ο πόλεμος και να πείτε «ανάσσανα»!! Όπως ο ήλιος μετακινείται στον ουρανό πείτε και 'σεις: θα κάνω για να σταματήσει ο πόλεμος ό,τι μπορώ! Να είστε γενναίοι και δυνατοί και σε λίγο θα έρθει η ωραία ζωή!

Ο ουρανός

Ο ουρανός της γης είναι γαλανός έτσι κι εσύ πρέπει να νιώθεις δυνατός να μη χάνεις τη δική σου ελπίδα πίστεψέ με έχω μάτια και σε εικόνες τα είδα.

Φάνης Αρ. Τσακίρης

μαθητής της ΣΤ' τάξης

του 3ου Δημοτικού Σχολείου Νίκαιας

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Δήμος Μαντινείας

Δημαρχείο: 2710-561254

Νομαρχία Αρκαδίας:

2710-222243, 2710-222259

Αστυνομική Διεύθυνση Αρκαδίας:

2710-222519

Αστυνομικό τμήμα Λεβιδίου: 27960-22202

Υποθηκοφυλακείο Λεβιδίου: 27960-22522

Παναρκαδικό Νοσοκομείο Τρίπολης:

2710-233173, 371700

Φαρμακεία Λεβιδίου:

Γκιντώνης Βασιλ.: 27960-22240

Πραγκαστής Νικ.: 27960-22370

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΚΤΕΛ Αρκαδίας:

Σταθμός Αθηνών 210-5132834

Σταθμός Τρίπολης

2710-222560 & 2710-222560

Ο.Σ.Ε.: Σταθμός Τρίπολης, ανταπόκριση

με Προαστιακό στην Κόρινθο.

Πληροφορίες: 1110

Βλάβες ΟΤΕ 121 + 3 πρώτα ψηφία

του τηλεφώνου που έχει βλάβη.

Ώρα καλή - Ώρα κακή

«Αιντε παιδί μου στο καλό και στην καλή την ώρα».

Ευχή και χαιρετισμός, γεμάτη καλοσύνη και συμπάθεια που με συνόδευε όταν χαιρετούσα τη γιαγιά και με έκανε να νιώθω τη ζεστασιά της ψυχής της μέχρι να την ξανα συναντήσω.

Αναρωτιόμουν: «υπάρχει και κακή ώρα; και πώς επικράτησε σαν ευχή η καλή ώρα;» Διαβάζοντας για τα έθιμα του τόπου μου και τις παραδόσεις, βρήκα πολλές απαντήσεις!

Οι Ώρες, λοιπόν, ήταν θεότητες που γιορτάζονταν με λατρείες που είχαν χαρακτηριστικές τους στιγμές την γέννηση, το θάνατο και την αναγέννηση. Τον κύκλο, δηλαδή, που διαγράφει στην πραγματικότητα η φύση κατά τη διάρκεια του χρόνου.

Στον Ησίοδο, οι Ώρες φρουρούν τα έργα των ανθρώπων.

Στον Όμηρο, οι Ώρες εξελίσσονται από θεότητες της βλάστησης σε θεότητες της κοινωνικής τάξης, με ονόματα Δίκη, Ευνομία και Ειρήνη, χωρίς να χάσουν τον αρχικό τους χαρακτήρα.

Οι Ώρες έχουν στενή σχέση με τις Μοίρες. Βέβαια, οι Μοίρες συνδέονται περισσότερο με άτομα, ενώ οι Ώρες με πόλεις ολόκληρες.

Είναι κόρες του Δία και της Θέμιδας και φυλάνε τις πύλες τ' ουρανού στον Όλυμπο. Τις ανοιγοκλείνουν σηκώνοντας και κατεβάζοντας ένα πυκνό σύννεφο. Εί-

ναι καλοπροαίρετες, ευεργετικές και καθώς κάνουν να κυλά ο χρόνος, φέρνουν στους ανθρώπους τα αγαθά των κόπων τους και τους καρπούς των έργων τους.

Με το πέρασμα των χρόνων, οι Ώρες παρουσιάζονται να εκπροσωπούν μόνο τις εποχές του έτους και τις ώρες της μέρας. Έτσι τους δίνουν για πατέρα τους τον Χρόνο και τις κάνουν από τρεις, τέσσερις και τελικά δώδεκα. Χαρακτηριστικά τους ονόματα η Αυγή, η Ανατολή, η Μεσημβρία και η Δύση.

Η προσωποποίηση της έννοιας της ώρας, έφτασε στις μέρες μας να έχει μεγάλη δύναμη και μαγεία, κυρίως στις αγροτικές περιοχές, που ήταν ο κόσμος πιο αγνός και η δύναμη της φύσης γύρω του, γεννούσε μυστήριο.

Αυτό το βλέπουμε, λοιπόν, στις επόμενες φράσεις: «Σε χρυσή ώρα γεννήθηκες», ή «Όταν γεννήθηκε, η μοίρα του έκλωθε μ' ένα χρυσό σφοντύλι». Επίσης, «Όταν έρθει η ώρα του θεού για το κορίτσι μου...». Αυτή είναι η «καλή ώρα», δηλαδή, η καλή μοίρα του κάθε ανθρώπου. Μια ακόμη ευχή που λέγεται κυρίως για κάθε μελλοντικό γάμο είναι «Η ώρα η καλή», που εύχονται στους αρραβωνιασμένους και στους συγγενείς τους.

Σ' έναν που αναχωρεί σε ταξίδι μικρό ή μεγάλο του ευχόμαστε «Ο Χριστός και η καλή ώρα μαζί σου».

Εννοεί την καλή μοίρα σαν προστατευτική και αλεξίκακη συνοδό σ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού. Υπάρχει όμως και η «κακή ώρα» και μια ανάλογη ευχή λέει: «Ο Θεός να σε φυλάει από την κακή την ώρα».

Ευχές και λόγια που δείχνουν αισθήματα και σκέψεις για τους ανθρώπους γύρω μας. Επειδή ο χαρακτήρας των ανθρώπων δεν φαίνεται από τις πράξεις του μόνο, αλλά και από τα λόγια που συνοδεύουν τη σκέψη τους, ένας λόγος γεμάτος καλοσύνη και συμπάθεια, είναι καλύτερο από οποιο υλικό δώρο.

ΩΡΑ ΚΑΛΗ, ΩΡΑ ΚΑΚΗ, ΩΡΑ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΗ

Το κάθε τι μέσ' τη ζωή έχει τη δική του ώρα είναι ώρα για να γεννηθείς κι ώρα για να πεθάνεις. Ώρα να αφήσεις τα παλιά καινούρια για να κάνεις. Ώρα το γέλιο να σκορπάς κι ώρα για μοιρολόγια. Ώρα τους φίλους σου να δεις ώρα να μείνεις χωρίς ώρα να μείνεις σιωπηλός κι ώρα να μιλήσεις. Ώρα τραγούδια για να πεις ώρα για να θρηνησεις. Ώρα καλή, ώρα κακή, ώρα ευλογημένη, ώρα για γέλιο, για χαρά ώρα ευτυχισμένη.

Γωγώ Π. Κακαρικού-Γκαλά

Η ιστορία των λέξεων

Σε μια εποχή που ο γλωσσικός αφελληνισμός προχωρεί και παγιώνεται επικίνδυνα, δημιουργείται η ανάγκη να σταματήσει η αλλοίωση της φυσιογνωμίας της ελληνικής γλώσσας, όχι μόνο απ' όσους διαθέτουν γλωσσική ευαισθησία, αλλά και απ' όσους έχουν την τιμή να έχουν ως μητρική τους γλώσσα την ελληνική, τη γλώσσα του πνεύματος, της τέχνης και της επιστήμης.

Με το πνεύμα αυτό θα προσπαθήσουμε να ετυμολογήσουμε ορισμένες λέξεις και να αιτιολογήσουμε την προέλευσή τους.

Συχνά, αν όχι πάντα, ακούμε και διαβάζουμε το επίθετο μελαμψός, αντί του ορθού μελαψός. Η παρεμβολή του μ, είναι λάθος. Μελαψός σημαίνει πολύ μελαχρινός, σχεδόν μαύρος. Η λέξη είναι σύνθετη από το επίθετο μέλας = μαύρος και το ουσιαστικό όψη.

Το επίθετο μέλας - μέλαινα - μέλαν είναι το πρώτο συνθετικό και της λέξης μελαχρινός. Η λέξη είναι σύνθετη από το επίθετο μέλας και το ουσιαστικό χροιά (το χρώμα ή απόχρωση). Η λέξη μελαχρινός γράφεται και με γιώτα, μελαχρινός. Στα αρχαία κείμενα απαντάται η λέξη χρωας - γενική του χρωτός - που σημαίνει την επιδερμίδα, το δέρμα και έχει την ίδια έννοια με τη χροιά. Και οι δύο τύποι γραφής μελαχρινός και μελαχρινός είναι αποδεκτοί.

Λέξεις σύνθετες με πρώτο

συνθετικό το επίθετο μέλας υπάρχουν πολλές. Θυμηθείτε οι παλιότεροι τους Ιταλούς στρατιώτες στον πόλεμο του '40 που τους έλεγαν μελανοχιτώνες. Η λέξη μελανοχιτώνας είναι σύνθετη από το επίθετο μέλας και το ουσιαστικό χιτώνας. Το ρήμα μελαγχολώ (μαυρίζει η χολή μου) είναι σύνθετο από το επίθετο μέλας και το ουσιαστικό χολή. Το μελανούρι (ψάρι με μαύρη ουρά) είναι σύνθετο από το επίθετο μέλας και το ουσιαστικό ουρά. Ομοίως σύνθετες είναι και οι λέξεις μελανόμορφος - μέλας + μορφή, μελανόδερμος - μέλας + δέρμα, μελανότριχος - μέλας + τρίχα, μελανόφθαλμος - μέλας + οφθαλμός κ.λ.π.

Όλοι μας έχουμε ταξιδέψει με λεωφορείο ή έχουμε περπατήσει σε φαρδύ δρόμο που τον λέμε λεωφόρο. Οι λέξεις λεωφορείο και λεωφόρος (οδός μεγάλη και πολυσύχναστη) είναι σύνθετες από το ουσιαστικό λαός και το ρήμα φέρω. Θα απορείτε, βέβαια, γιατί το όχημα δεν λέγεται λαοφορείο και η μεγάλη οδός δεν λέγεται λαοφόρος. Ο λόγος είναι ότι στην αττική διάλεκτο το «επικρατούν» φωνήεν ήταν το έψιλον και ο λαός λεγόταν λεός.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τη λέξη νεωκόρος που είναι σύνθετη από το ουσιαστικό ναός και το ρήμα κορέω, που σημαίνει σκουπίζω, καθαρίζω. Και εδώ η λέξη έπρεπε να είναι ναοκόρος, αλ-

λά στην αττική διάλεκτο ο ναός λεγόταν νεός, νεωκόρος δε είναι αυτός που καθαρίζει και γενικά φροντίζει το ναό.

Κοντά στις όχθες των ποταμών, στους βάλτους και στα υγρά μέρη φυτρώνει ένα υδρόφιλο φυτό, που λέγεται βούταμο ή βούτομο. Η λέξη είναι σύνθετη από το ουσιαστικό βους = βόδι και το ρήμα τέμνω = κόβω, αφού το βούταμο αποτελεί μία από τις τροφές των βοδιών, που λέγεται και βούταμος.

Μια άλλη λέξη που έχει σχέση με το βόδι είναι το βούτυρο ή ο βούτυρος, όπως τον λένε στην Κρήτη. Ο βούτυρος είναι σύνθετη λέξη από το ουσιαστικό βους και το ουσιαστικό τυρός (τυρί), βοός τυρός = βούτυρος. Και οι δύο τύποι βούτυρος και βούτυρο είναι αποδεκτοί. Οι πρώτοι που έφτιαξαν βούτυρο ήταν οι Αιγύπτιοι.

Τα άλλα παραδείγματα ετυμολογίας των λέξεων που προανέφερα αποδεικνύουν τη διαχρονική διάσταση της γλώσσας μας και η διατήρησή της πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα όλων μας, γιατί όπως είχε γράψει ο αείμνηστος Ι.Θ. Κακριδής: «Κάθε λέξη που χάνεται σε κάποιο χωριό σημαίνει έναν θάνατο το ίδιο θλιβερό, όσο και να πεθαίνει ένας άνθρωπος».

Γιάννης Μ. Ζαρόκωστας

Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου του Δημοτικού Σχολείου

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

για την κατασκευή parking αυτοκινήτων.

Επίσης κατεδαφίστηκε και κτίστηκε εκ νέου τμήμα της δυτικής πλευράς του μανδρότοιχου επειδή κρίθηκε άκρως επικίνδυνο.

Για τις εργασίες αυτές θα χρησιμοποιηθεί το ποσό των 7.000 ευρώ που έχει δοθεί από τον Δήμο Μαντινείας, 4.000 ευρώ και 3.000 ευρώ από τον Σπύρο Κοσκινά, σύζυγο της Ελένης Παναγιώταρου. Τα χρήματα αυτά δόθη-

καν και διαχειρίστηκαν από την σχολική επιτροπή.

Ευχαριστούμε τον συγχωριανό μας **Βασίλη Λαγούση** που με πολλή αγάπη και ενθουσιασμό εκτέλεσε τις εργασίες αυτές.

Προσφορές
Joanna Karatzas 1.200
δολάρια Αμερικής (900 ευρώ)
Δημήτρης Ζευγώλης 1.000
ευρώ

Έχει γίνει κατάθεση 100 ευρώ στο υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας Αιγάλεω, επειδή δεν ξέ-

ρουμε τον καταθέτη παρακαλώ τηλεφωνήστε στο 210-9657341 για να το δημοσιεύσουμε στο επόμενο φύλλο.

Ο λογαριασμός που έχει ανοιχθεί είναι:
792470-48 IBAN Λογαριασμού GR14011047800004787924
7048 Εθνική Τράπεζα Ελλάδος.
Ευχαριστούμε όλους εσάς που μας στηρίζετε για την αποπεράτωση αυτού του έργου.

Κωστούλα Στέφαν.
Μπενεχούτσου

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Μαρία Ανδρ. Μπασιώτη	20€
Μαρία Νάγου-Βελέντζα	50€
Κώστας Γ. Σταματοπούλος	20€
Ελένη Π. Κακαρικού	20€
Αθανασία Π. Κακαρικού	20€
Γεωργία Κ. Παπαγεωργίου	50€
Θόδωρος και Νίκος Β. Λαγούσης	20€
Αλκιβιάδης Δ. Παυλής	50€
Ελένη Γ. Παπαγεωργίου-Μανδραβέλη	30€
Χρυσολένη Δ. Σπυροπούλου	50€
Βαγγέλης Σταυρόπουλος	50€
Κώστας Σταυρόπουλος	50€
Τούλα Κυπραίτου-Τσιπιανίτη	50€
Γεώργιος Ν. Μπρόσης	30€
Γεωργία Γ. Χελιώτη	10€
Κώστας Μπασιώτης	20€
Παρασκευή Δ. Μπουρτσουκλή-Κακαβάνου	20€
Μαρία Δ. Μπουρτσουκλή-Μπράμη	20€
Γεωργία Δ. Μπουρτσουκλή-Γαλαζούλα	20€
Παναγιώτα Δ. Μπουρτσουκλή	20€
Βασιλική Κυπραίτου-Καζάκου	50€
Δήμος Κυπραίος	150€
Ευγενία Δήμη-Νάστου	40€
Θεοδώρα Γεωργιάδου	50€
Γεωργία Μακρή	50€
Μαρία Κυπραίτου-Λιόλη	50€
Ιωάννα Ρόκκα-Γεωργιοπούλου	100€
Σοφία Μπενεχούτσου-Ζευγώλη	50€
Μαρία Μπενεχούτσου	150€
Καλλιόπη Σιοροβίγκα-Τζιούρα	20€
Ευανθία Σιοροβίγκα-Αλεξέλη	20€
Κώστας Ν. Σιοροβίγκας	20€
Σταμάτα Θ. Σταματοπούλου	50€
Βαγγέλης Θ. Σταματοπούλος	50€
Θεοδώρα Κουτσουριδάκη-Κολιοπούλου	50€
Ιουλία Κ. Κολιοπούλου	50€
Βασίλης Γ. Κολιοπούλος	20€
Κων/νος Β. Κολιοπούλος	20€
Βασιλική Παπανικολάου-Σιέμου	20€
Δήμητρα Βλάχου-Ρωμιού	20€
Γεωργία Ιωάννη Δούρου	50€
Ευδοξία Συμπόνη	20€
Σοφία Κοτσιάνη	20€

Ονειροκρίτης

Τα όνειρα και η ερμηνεία τους είναι ένα θέμα που απασχόλησε και απασχολεί κάθε άνθρωπο, δια μέσου των αιώνων. Η ερμηνεία των ονειρών οδήγησε τον άνθρωπο στη δημιουργία του ονειροκρίτη, ώστε να υπάρχει ένας μπουσουλός για τη σημασία των ονειρών μας στο μέλλον της ζωής μας.

Από το φύλλο αυτό αρχίζουμε να δίνουμε ερμηνεία των ονειρών, όπως δίνεται από γνωστούς ονειροκρίτες που έχουμε στη διάθεσή μας. Έτσι έχουμε:

1) Αν δεις στον ύπνο σου άβαλτα (αφόρετα) ρούχα ή παπούτσια καινούργια ή παλιά δικά σου ή ξένα αυτό σημαίνει ότι σε περιμένει χαρά.

Αν τα φορέσεις, τότε το καλό θα γίνει γρήγορα. Αν τα δωρίσεις σε άλλο πρόσωπο τότε αυτός θα ευεργετηθεί από 'σένα.

2) Αν δεις ότι είσαι παπάς και έχεις γύρω σου κόσμο τότε ευτυχία και πλούτη θάρθουν στο σπίτι σου.

3) Αν δεις στον ύπνο σου ότι ο κήπος σου ή τα χωράφια σου δεν φυτρώνουν να προσέχεις πολύ γιατί τα σχέδια που προγραμματίζεις δεν θα πετύχουν.

4) Αν δεις στον ύπνο σου ότι αυτό που έστειλες σε κάποιο διαγωνισμό για βράβευση δεν πήρες κανένα βραβείο να προσέχεις τους γνωστούς και φίλους σου που σου κάνουν πρόταση για δουλειές. Να μην δεχθείς καμία πρόταση.

5) Αν δεις στον ύπνο σου ότι κάποιος γνωστός ή φίλος είναι όλο αβρότητα και ευγένειες μην δείξεις εμπιστοσύνη στο πρόσωπό του.

6) Αν δεις στον ύπνο σου ότι πέρασες ποτάμι χωρίς να βραχείς, θα περάσεις μια μεγάλη λαχτάρα, αλλά στο τέλος όλα θα διορθωθούν.

7) Αν δεις στον ύπνο σου αγαθό άνθρωπο ή μιλάς μαζί του, κάποιο ευτυχές περιστατικό θα σου συμβεί.

8) Αν δεις στον ύπνο σου άγαλμα να περιμένεις αποτυχίες και στασιμότητα στις δουλειές σου. Αν το άγαλμα ζωντανέψει και κινηθεί να περιμένεις επιτυχίες στις δουλειές σου.

Αν δεις όμως τον εαυτό σου να ακουμπά ή να θαυμάζει άγαλμα μεγάλο άνδρα, να περιμένεις επιτυχίες και θα ακούσεις ευχάρισια γεγονότα.

Αν είσαι νέα και ανύπαντρη κοπέλα να περιμένεις πρόταση γάμου.

9) Αν δεις στον ύπνο σου ότι κάποιος σου δείχνει αγάπη ή εσύ να την εκδηλώνεις να περιμένεις να σου συμβούν ευχάριστα γεγονότα.

10) Αν δεις στον ύπνο σου ότι έχεις δικό σου χαρέμι κάποια στενοχώρια θα σε βρει.

Συνεχίζεται.

Για την αντιγραφή
Ι.Δ. Σταματοπούλος

ΟΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ-ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

για την εφημερίδα να στέλνονται στη διεύθυνση:

Σύλλογος Αρτεμισιωτών

Γλάδστωνος 10 Τ.Κ. 106 77 Αθήνα

Έθιμα κατά το θάνατο

Αχώριστος σύντροφος της ζωής του ανθρώπου, ο πόνος, ο οποίος παίρνει μεγάλη έκταση και γίνεται αβάσταχτος κάθε φορά που χάνεται μια ζωή ανεξάρτητα αν αυτή ανήκει σε μικρό ή ηλικιωμένο, σε άνδρα ή σε γυναίκα. Δεν μπορεί η ανθρώπινη ψυχή που ξέρει να συγκινείται από κάθε μετάπτωση και αλλαγή στη ζωή, δεν μπορεί να μείνει ασυγκίνητη στο θέαμα του ανθρώπου που παλεύει να κρατηθεί στη ζωή, ή στο φοβερό εκείνο θέαμα του αποχωρισμού από την επίγεια ζωή για έναν άλλο κόσμο, που δεν μπορεί ο καθένας να πιστέψει εύκολα ότι είναι καλύτερος απ' αυτόν που ζούμε.

Για πες μου τι του ζήληψες
αυτού του κάτω κόσμου;
Αυτού βιολιά δεν παίζουσε,
νταούλια δεν βαρούσε.

Αυτού συν δυο δεν κάθονταν
συν τρεις δεν κουβεντιάζουν.
Λέει κάποιο μοιρολόγι.

Δεν έχει λοιπόν χαρές ο κάτω κόσμος.
Γι' αυτό δεν τον επιζητεί κανείς.

Ας δούμε όμως με τη σειρά τις σχετικές εκδηλώσεις και τις δοξασίες για το θάνατο.

Θάνατος - ετοιμασία του νεκρού - ταφή

Ο ετοιμοθάνατος και σήμερα, κυρίως όμως τα παλαιότερα χρόνια, αν προλάβει, συγχωριόταν με όσους είχε μαλώσει ή αδικήσει, ξεμολογιόταν και κοινωνούσε. Για όλα αυτά φρόντιζαν οι παρευρισκόμενοι συγγενείς του. Το να πέθαινε κανείς ασυγχώρητος, ανεξομολόγητος και αμετάλαβητος, νομιζόταν μεγάλο κακό για την ψυχή του. Όταν ο μελλοθάνατος άρχιζε να ψυχομαχεί, ειδοποιούνταν οι γονείς, τα αδέρφια, τα παιδιά, οι θείοι, τα ανίψια και όλοι οι συγγενείς, φίλοι και γνωστοί για να παρευρεθούν κοντά του, προ πάντων τα παιδιά του, αν ήταν γέρος, για να ακούσουν τις τελευταίες συμβουλές και παραγγελίες και για να πάρουν την ευχή του.

Εκείνος που πέθαινε στο σπίτι του και ανάμεσα στους δικούς του μακαριζόταν, ενώ εκείνος που πέθαινε χωρίς συγγενείς δίπλα του και μάλιστα στην ξενιτιά πιστευόταν κακότυχος. Πίστευαν ότι τα άτομα που αργούσαν να ξεψυχήσουν, είχαν διαπράξει πολλές αμαρτίες στη ζωή τους και γι' αυτό παιδεύονταν. Σε αυτές τις περιπτώσεις καλούσαν τον παπά για να τους διαβάσει μια ειδική ευχή.

Γι' αυτόν που ψυχομαχεί λέγονται οι λέξεις: τραβάει, χαροπαλεύει, είναι στα τελευταία του.

Μετά το θάνατο λένε: Θεός σχωρέστον, μας άφησε χρόνος, έσβησε το καντήλι του.

Μετά το ξεψύχισμα, κάποιοι από τους κοντινούς συγγενείς, ιδίως μια ηλικιωμένη γυναίκα, έκλεινε τα μάτια και το στόμα του νεκρού. Ύστερα το σώμα του νεκρού πλενόταν με χλιαρό νερό και με κρασί και σαβανωνόταν με λευκό υφαντό και άπλυτο πανί που κάλυπτε το σώμα μέχρι το γόνατο. Κατόπιν του έδεναν το σαγόνι με ένα μαντήλι και του έκλειναν το στόμα με βαμβάκι. Το σάβανο συμβολίζει κατά πάσα πιθανότητα το καθαρό σεντόνι με το οποίο ο Ιωσήφ τύλιξε το σώμα του Χριστού και την καθαρότητα από τις αμαρτίες με την οποία

περνά ο νεκρός στην άλλη ζωή.

Πάνω από το σάβανο, του φορούσαν όπως και τώρα καθαρά ρούχα, του έβαζαν καινούρια παπούτσια και τον τοποθετούσαν στο φέρετρο. Το φέρετρο το έφτιαχνε παλαιότερα ένας μαραγκός του χωριού ή οι συγγενείς του νεκρού. Εσωτερικά το έντυναν με μωβ ύφασμα, αν ο νεκρός ήταν γέρος και με άσπρο αν ήταν νέος. Γύρω από το νεκρό τοποθετούσαν λουλούδια. Τα χέρια του τα σταύρωναν και του τα έδεναν με μια άσπρη κορδέλα. Αν ο νεκρός είναι ανύπαντρος του φορούσαν δαχτυλίδι και του έβαζαν στεφάνι στο κεφάλι. Αν είναι γυναίκα, εκτός από αυτά, της έβαζαν και νυφικό πέπλο. Πολλά από αυτά εξακολουθούν να γίνονται και σήμερα αλλά όχι με την ίδια σχολαστικότητα.

Στο στήθος του νεκρού βάζουν μια εικόνα, κυρίως της Παναγίας ενώ κατά μήκος του σώματός του έβαζαν ενώ τώρα δε βάζουν μερικά από τα προσφιλή του αντικείμενα. Παλαιότερα έβαζαν και μήλα ή ρόδια σαν χαϊρετίσματα σε άλλους πεθαμένους.

Ύστερα τοποθετούσαν το νεκρό στη μέση της σάλας με κατεύθυνση ανατολική. Στο μεταξύ, με φωνές, κλάματα και μοιρολόγια διαδίδονταν στο χωριό ο θάνατος, ενώ παράλληλα χτυπούσε και η καμπάνα πένθιμα. Ο κόσμος άρχιζε και μαζευτόταν, ιδίως χήρες γυναίκες και άλλες χαροκαμένες με κεριά, λουλούδια και φρούτα της εποχής.

Στο κεφάλι του νεκρού καθόταν η μάνα, η γυναίκα, τα παιδιά και οι αδερφές του και γύρω-γύρω οι άλλες γυναίκες και άρχιζε το μοιρολόι.

— Χρυσή βαρκούλα του γιαλού

γιατί είσαι στολισμένη;

— Με στόλισε η μάνα μου,

στη μαύρη γη με στέλνει,

έξω σελώνουν τ' άλογο,

έξω το καλιγώνουν,

κι αν καταφέρω κι ανεβώ,

δε θα γυρίσω πίσω.

Όταν νύχτωνε σκέπαζαν όπως και τώρα το πρόσωπο του νεκρού μ' ένα μαντήλι και τα μοιρολόγια σταματούσαν. Το πρωί με την ανατολή του ήλιου ξεσκέπαζαν το νεκρό και τα μοιρολόγια ξανάρχιζαν με μεγαλύτερη ένταση. Μερικά μάλιστα από αυτά ήταν και πάρα πολύ συγκινητικά όπως:

Που πας ασήμι να χαθείς,

μάλαμα να σκουριάσεις;

Δεν πάω ασήμι να χαθώ,

μάλαμα να σκουριάσω.

Θα φτιάσω ασημοκάντηλα

στης εκκλησίας την πόρτα,

για να περνά η μανούλα μου

να τα γεμίζει δάκρυ,

για να περνάν τ' αδέρφια μου,

για να τα ξεχειλίζουν.

Οι άνδρες έκλαιγαν αλλά δεν μοιρολογούσαν. Οι άνδρες συγγενείς και ιδίως οι νέοι, φρόντιζαν για το άνοιγμα του τάφου, έστελναν και έφερναν το θυμιάτο, το σταυρό, τα εξαπτέρυγα, ειδοποιούσαν τους παπάδες και ετοιμάζαν τα πάντα, για ένα καλό ξόδι του νεκρού.

Οι άλλοι συγγενείς, γυναίκες και μάλιστα οι νέες, έβραζαν το σιτάρι, ζύμωναν κι έψηναν τα παξιμάδια, ετοιμάζαν τις ποτιλιές με το κρασί ή το κονιάκ και τα τοποθετούσαν όλα σε καθαρά πανέρια, για να τα

μοιράσουν στο νεκροταφείο, μετά την ταφή του νεκρού.

Η εκφορά του νεκρού γινόταν ανάλογα, είτε γύρω το γιόμα, είτε απογευματινές ώρες, πάντως μετά την ανατολή και πριν τη δύση του ήλιου. Κατά την εκφορά χτυπούσαν γρήγορα οι καμπάνες, μαζευτόταν ο κόσμος στην αυλή και στα γύρω σοκάκια, έρχονταν οι παπάδες με τον ψάλτη, διαβαζόταν τρισάγιο και ο κόσμος που ήταν μέσα έβγαине έξω. Τέσσερεις νέοι σήκωναν το φέρετρο με το νεκρό. Τους γέρους γονείς τους σήκωναν τα παιδιά τους ή οι γαμπροί τους. Την ώρα που έβγαине ο νεκρός από την πόρτα του σπιτιού, κάποιοι από τους συγγενείς έσπαζε ένα πήλινο αγγείο, κεραμίδι ή πιάτο για να μην πεθάνει τάχα κανείς από το σπíti εκείνο.

Στην αυλή του σπιτιού σχηματιζόταν η πομπή. Μπροστά πήγαινε ένας κρατώντας το σκέπασμα του φερέτρου όρθιο, ακολουθούσε ο σταυρός και τα εξαπτέρυγα, οι παπάδες με τον ψάλτη, το φέρετρο, οι λυπημένοι συγγενείς, ο άλλος κόσμος και πίσω την πόρτα του σπιτιού, κάποιοι από τους συγγενείς έσπαζε ένα πήλινο αγγείο, κεραμίδι ή πιάτο για να μην πεθάνει τάχα κανείς από το σπíti εκείνο.

Από το σπíti η θλιβερή συνοδεία κατευθύνεται στην εκκλησία του χωριού. Μετά τη νεκρώσιμη ακολουθία στην εκκλησία και αφού δινόταν ο τελευταίος ασπασμός, μέσα σε θρήνους και με οδυρμούς, ανάλογα με την περίπτωση, το φέρετρο με το νεκρό φερόταν στο νεκροταφείο, δίπλα στο νεοανοιγμένο τάφο.

Εκεί έλυναν τα χέρια και τα πόδια, καθώς και τα σαγόνια, αφαιρούσαν το εικόνισμα, σκέπαζαν το πρόσωπο με την πετσέτα και κατέβαζαν το φέρετρο με τον νεκρό στον τάφο. Ο παπάς αφού διάβαζε τρισάγιο, έριχνε σταυρωτά πάνω στο κεφάλι λάδι και με το φτυάρι χώμα με κρασί. Το φέρετρο σκεπάζεται με το κάλυμμά του και με χώμα. Την ώρα της ταφής όλοι ρίχνουν στον τάφο λίγο χώμα και λένε Θεός σχωρέστον.

Οι συγγενείς, οι φίλοι και οι γνωστοί συνόδευσαν τους λυπημένους κατά την επιστροφή στο σπíti, έπιναν καφέ και προσπαθούσαν να παρηγορήσουν τους λυπημένους.

ΕΘΙΜΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΑΦΗ

Μετά την κηδεία σκέπαζαν τους καθρέπτες του σπιτιού, έβαζαν μαύρες κορδέλες στα τζάμια των παραθυριών που είναι προς το δρόμο και όλο το σπíti γενικά έπαιρνε μια πολύ πένθιμη όψη. Το βράδυ της ίδιας μέρας, συγκεντρώνονταν στο σπíti που είχε το πένθος, οι συγγενείς και πολλοί χωριανοί, οι οποίοι έφερναν μαζί τους φαγητά και όλα τα απαραίτητα σκεύη και έστρωναν κοινό τραπέζι, το τραπέζι της παρηγορίας, όπως το έλεγαν. Αυτό το τραπέζι μπορούσε να επαναληφθεί και την άλλη μέρα. Οι χωριανοί ήταν τόσο πολύ δεμένοι μεταξύ τους που αισθάνονταν σαν δικό τους πόνο το θάνατο κάποιου προσώπου και ήθελαν με κάθε τρόπο να συμπαρασταθούν στους οικείους του.

Επί τρεις ημέρες, στο σπíti και στο μέρος που ξεψύχησε ο νεκρός, άναβαν ένα

κερί. Και προτού περάσουν τρεις μέρες από την κηδεία, έπρεπε να πλυθούν τα ρούχα του νεκρού, γι' αυτό, 3 ή 5 γυναίκες πήγαιναν και τα έπλεναν σε τρεχούμενο νερό, κατά προτίμηση σε ποτάμι.

Η λύπη των οικείων του νεκρού, μικρών και μεγάλων ήταν πάντοτε πολύ μεγάλη και γινόταν πασιδηλη από το ντύσιμο, το χτένισμα, την εξωτερική γενικά εμφάνιση και από την αλλαγή και αυτού του τρόπου ζωής. Έτσι, οι γυναίκες έμεναν αχτένιστες μέχρι να σαραντήσει ο νεκρός, φορούσαν μαύρα για πολλά χρόνια ή και για όλη τους τη ζωή, φορούσαν μαύρο μαντήλι στο κεφάλι και απόφευγαν να πλησιάζουν σε τόπους χαράς και ιδιαίτερα αν εκεί έπαιζαν όργανα.

Οι άντρες φορούσαν πένθος στον αριστερό βραχίονα ή στο πέτο του σακακιού τους, έμεναν ακούρευτοι και αξύριστοι μέχρι τα σαράντα και δεν έπαιρναν μέρος σε καμιά εορταστική εκδήλωση. Άνδρες και γυναίκες που πενθούσαν, δεν πήγαιναν το Πάσχα στην Ανάσταση ή αν πήγαιναν δεν κρατούσαν λαμπάδες.

Το πένθος για το θάνατο κάποιου χωριανού ήταν γενικότερο για αρκετές μέρες στο χωριό.

Έτσι, ούτε πανηγύρια και χαρές γίνονταν στο χωριό ούτε και γάμοι, αν δεν περνούσε τουλάχιστον μια εβδομάδα από το θλιβερό γεγονός.

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΑΦΗ

— Η ψυχή του νεκρού πίστευαν ότι παρέμενε μέσα στο σπíti επί τρεις ημέρες μετά το θάνατο και επάνω στη γη επί 40 ημέρες.

— Όταν περνούσε η κηδεία, έκλειναν τις πόρτες και τα παράθυρα των σπιτιών, για να μην μπει μέσα το θανατικό.

— Όσοι επέστρεφαν από κηδεία, δεν έμπαιναν αμέσως στο σπíti τους, για να μη μεταφέρουν εκεί το θάνατο.

— Την ημέρα της κηδείας δεν σκούπιζαν το σπíti του νεκρού, για να μη «σαρώσει» κι άλλον ο χάρος απ' το σπíti αυτό.

— Αν ο νεκρός κατά το ψυχοράγημά του, το πρόσωπό του φαινόταν γελαστό, πίστευαν ότι θα έπαιρνε κι άλλον κοντά του. Το ίδιο πίστευαν ότι θα συνέβαινε αν γάβγιζε σκύλος κατά την ώρα της ταφής ή αν ακουγόταν κρώξιμο κόρακα.

— Αν κατά την κηδεία έβρεχε, αυτό ήταν σημάδι ότι ο νεκρός στη ζωή του ήταν καλός άνθρωπος και ότι θα έβρεχε επί 40 ημέρες.

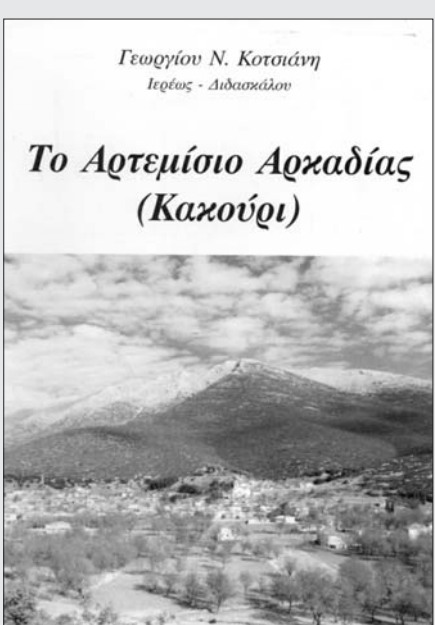
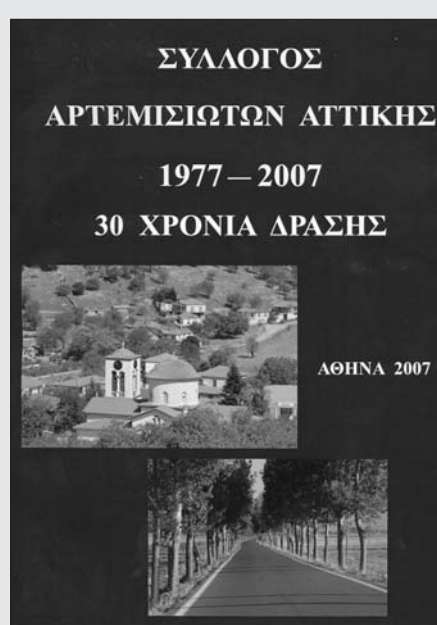
— Αν ο τάφος παρουσιάσει κάποια ρωγμή ή πάθει καθίζηση, αν «κάτσει» όπως λένε, πίστευαν ότι ο νεκρός θα πάρει και άλλον κοντά του.

— Θεωρούσαν κακό σημάδι να ανοίξουν ομπρέλα μέσα στο σπíti, γιατί αυτό σήμαινε ότι κάποιος από το σπíti θα πέθαινε.

— Όταν ήθελαν να βγάλουν μέσα από το σπíti κάποιο αντικείμενο (μπαούλο, τραπέζι, κ.λ.π.) δεν το σήκωναν τέσσερεις άνθρωποι γιατί μεταφορικά η ενέργεια αυτή προσιωνίζει έξοδο φερέτρου από το ίδιο σπíti.

Σταματόπουλος Διονύσιος

Τα βιβλία του Συλλόγου μας

Παροιμίες του χωριού

- ✓ Κάλιο καλά γεράματα, παρά όμορφα νιάτα.
- ✓ Η καλή νοικοκυρά είναι δούλα και κυρά.
- ✓ Ό,τι γίνει η κόρη, στη μάνα το χρωστάει.
- ✓ Όταν έχεις, κάνε οικονομία.
- ✓ Όταν δεν έχεις, χάλασε όσα θες.
- ✓ Ανάθεμα δυο πράγματα, τη φτώχεια τα γεράματα.
- ✓ Πάρε σκυλι από μαντρί και άνθρωπο από σόι.
- ✓ Η ημέρα έχει μάτια και η νύχτα έχει αυτιά.
- ✓ Μην λες ποτέ ό,τι σκέπτεσαι, σκέψου όμως ό,τι λες.
- ✓ Σπíti χωρίς παιδιά, κλήμα χωρίς σταφύλια.
- ✓ Του φτωχού τ' αρνί, κριάρι δε γίνεται.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο
Βασιλική Παπανικολάου-Σιέμου